

**CRNA GORA
MINISTARSTVO ODBRANE**

**IZVJEŠTAJ
O STANJU U VOJSCI CRNE GORE
ZA 2018. GODINU**

Februar, 2019. godine

SADRŽAJ

REZIME.....	3
UVOD	8
1. OPERATIVNE SPOSOBNOSTI VOJSKE	8
1.1. Komandovanje, kontrola i komunikacije.....	9
1.1.1. Popuna Vojske.....	10
1.1.2. Planiranje i organizacija rada	10
1.1.3. Organizacija informaciono-komunikacionih sistema u Vojsci	10
1.1.4. Transparentnost rada i saradnja sa civilnim sektorom	12
1.2. Angažovanje Vojske u izvršavanju dodijeljenih misija.....	13
1.2.1. Odbrana Crne Gore i država članica NATO	13
1.2.2. Doprinos međunarodnom miru i bezbjednosti	13
1.2.3. Podrška civilnim institucijama	16
2. LOGISTIČKA PODRŠKA.....	20
2.1. Opremanje borbenom opremom i modernizacija	20
2.2. Logistička podrška jedinicama u izvršavanju misija Vojske.....	21
2.3. Rješavanje viškova naoružanja, ubojnih sredstava i drugih pokretnih sredstava	23
3. ZAŠTITA LICA, OBJEKATA I TAJNIH PODATAKA	26
3.1. Zaštita lica i objekata	26
3.2. Zaštita tajnih podataka	26
4. OBUKA, OBRAZOVANJE I STRUČNO USAVRŠAVANJE KADRA.....	27
4.1. Obuka pripadnika Vojske	27
4.2. Učenje stranih jezika.....	28
4.3. Učešće Vojske na vježbama u zemlji i inostranstvu.....	29
4.3.1. Vježbe u zemlji.....	29
4.3.2. Vježbe u inostranstvu	30
5. IMPLEMENTACIJA NATO PROGRAMA	32
5.1. Implementacija ciljeva sposobnosti	32
5.2. Implementacija Plana vojne integracije u NATO.....	33
5.3. Implementacija NATO programa za ocjenjivanje borbene spremnosti	34
6. MEĐUNARODNA VOJNA SARADNJA	34
6.1. Realizacija planova multilateralne saradnje	34
6.2. Realizacija planova bilateralne saradnje.....	35
6.2.1. Saradnja sa Sjedinjenim Američkim Državama.....	35
6.2.2. Saradnja sa državama iz regiona	35
6.2.3. Saradnja sa ostalim državama	36
7. FINANSIRANJE VOJSKE	36
ZAKLJUČAK.....	39
PRILOZI.....	41

REZIME

Nakon obnove crnogorske državnosti, Vojska je u potpunosti bila posvećena dostizanju sposobnosti za izvršenje dodijeljenih misija i zadataka, u punom opsegu operacija i dostizanju interoperabilnosti sa snagama saveznika.

Članstvo Crne Gore u NATO omogućilo je dimenzionisanje i strukturiranje Vojske primjerene nacionalnim mogućnostima, ali istovremeno sposobne da odgovori na dodijeljene misije i zadatke, koje izvršava združeno, kroz jedinstveni sistem komandovanja i kontrole, logističke, obavještajne i kontraobavještajne podrške snagama u zemlji i inostranstvu.

Vojska je, u 2018. godini, nastavila sa unapređenjem postojećih i razvojem novih sposobnosti, skladu sa misijama¹ i zadacima Vojske, istovremeno dajući puni doprinos NATO komandnoj i strukturi snaga. Takođe, aktivno učešće u NATO vođenim misijama i operacijama i doprinos NATO inicijativi zajedničkog odvratanja i odbrane, bili su prioriteti tokom godine.

1. OPERATIVNE SPOSOBNOSTI VOJSKE

Izgradnja operativnih sposobnosti, implementacija NATO standarda, kao i učešće u međunarodnim mirovnim misijama i operacijama bili su prioriteti Vojske u 2018. godini. Na ovaj način pripadnici Vojske dali su svoj doprinos ostvarenju strateških ciljeva Crne Gore – integracije u evropske i evroatlantske organizacije. Brojne su aktivnosti koje je Vojska uspješno realizovala tokom 2018. godine.

Pješadijske jedinice uspješno su razvijale sposobnosti u skladu sa vrlo zahtjevnim NATO standardima. U septembru 2018. godine, realizovano je ocjenjivanje jedne ojačane pješadijske čete, po NATO programu za ocjenjivanje borbene spremnosti kopnenih jedinica (CREVAL²). Jedinice su ocijenjene ocjenom „borbeno spreman“. Mornarica Vojske nastavila je uvježbavanje ljudstva i plovila kroz ADRION inicijativu učešćem na simulacionoj vježbi „ADRION CAX 2018“ i angažovanjem pučinskog remorkera „PR-41“ za rješavanje zadataka na otvorenom moru u okviru vježbe „ADRION LIVEX 2018“, u Republici Albaniji. Vazduhoplovstvo Vojske je opremljeno sa tri srednja višenamjenska helikoptera tipa BELL 412EP/EPI.

Značajno je unaprijeđena informaciono-komunikaciona (u daljem tekstu: IK) podrška jedinicama Vojske angažovanim u misijama van Crne Gore, kojima je pored zadejstvovanih IK servisa, obezbijedena zaštićena razmjena službenih informacija sa Komandno-operativnim centrom u Generalštabu Vojske.

Popuna Vojske

Po formaciji, Vojska ima 1950 formacijskih mjesta: 300 oficira, 778 podoficira, 606 vojnika po ugovoru i 266 civilnih lica. Popuna na dan 01.01.2019. godine bila je 1771 lica.

Prosječna starost lica zaposlenih u Vojsci je 39 godina. Starosna struktura po kategorijama kadra je sljedeća: za oficire 40 godina, za podoficire 42 godine, za vojnike po ugovoru 31 godina i za civilna lica 50 godina.

Tokom 2018. godine, po završetku obrazovanja na vojnim akademijama u inostranstvu, u službu u Vojsci, u činu oficira, primljeno je pet kadeta.

Putem javnog oglasa u službu u Vojsci je primljeno 73 lica: dva oficira, 59 vojnika po ugovoru i 12 civilnih lica, dok je služba u Vojsci prestala za 134 lica i to: 16 oficira, 83 podoficira, 32 vojnika po ugovoru i tri civilna lica.

¹ Misije Vojske su:

1. Odbrana Crne Gore i država članica NATO.
2. Doprinos međunarodnom miru i bezbjednosti.
3. Podrška civilnim institucijama.

² CREVAL – Program ocjenjivanja borbene spremnosti komandi i jedinica kopnene vojske (eng. *Combat Readiness Evaluation Programme for Land HQs and Units*).

Organizacija informaciono-komunikacionih sistema u Vojsi

Organizacija informaciono-komunikacionih sistema (u daljem tekstu: IKS) u Vojsi, u 2018. godini, realizovana je planski i obezbijedila je kvalitetnu podršku za realizaciju zadataka u svim misijama Vojske. Referentna dokumenta po kojima se razvija IKS u Vojsi su Dinamički plan razvoja IKS u Ministarstvu odbrane i Vojsi, Dugoročni plan razvoja odbrane (u daljem tekstu: DPRO) i Plan integracije Crne Gore u NATO.

U skladu sa Planom integracija Crne Gore u NATO, tokom 2018. godine, nastavljena je implementacija NATO paketa sposobnosti. Uspješnom koordinacijom aktivnosti pripadnika IKS iz Ministarstva odbrane, Vojske i Direkcije za zaštitu tajnih podataka, sa predstavnicima NATO Agencije za informacije i komunikacije (NCIA), nastavljena je implementacija NATO zaštićenih mreža i servisa (NS WAN i NATO CIS) u Vojsi, čime je obezbijedena razmjena informacija do nivoa „NATO SECRET³“ između Vojske i NATO komandi.

U cilju unapređenja IK podrške u drugoj misiji Vojske (Doprinos međunarodnom miru i bezbjednosti) započeto je opremanje uređajima digitalnog radija „TETRA“.

Značajno je unaprijeđena IK podrška jedinicama Vojske angažovanim u misiji „Resolute Support“ u Avganistanu, kojima je obezbijedena zaštićena razmjena službenih informacija sa Komandno-operativnim centrom u Generalštabu Vojske, IK mreža „IKS-C1“ i SATCOM terminali. Obezbijedena je IK podrška za potrebe druge rotacije Samostalnog tima za zaštitu brodova (*Autonomous Vessel Protection Detachment*), koji je bio angažovan u misiji Evropske Unije „NAVFOR ATALANTA“.

Angažovanje Vojske u izvršavanju dodijeljenih misija

Učešće pripadnika Vojske u međunarodnim misijama, operacijama i aktivnostima bio je jedan od prioriteta zadataka Vojske u toku 2018. godine. Kroz ove aktivnosti Vojska na direktan način provjerava nivo dostignutih operativnih sposobnosti u kriznom području. Tokom 2018. godine, pripadnici Vojske su bili angažovani u šest misija, operacija i aktivnosti.

Pripadnici Vojske u misiji „Resolute Support“ bili su angažovani na dužnostima štabnog osoblja u Komandi misije u Kabulu i Bagramu, Komandi za obuku, savjetovanje i pomoć „Sjever“ (TAAC-N HQ⁴) i jedinici za obezbjeđenje Timova za obuku, savjetovanje i pomoć avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti u TAAC-N HQ u Mazari Šarifu.

Komanda operacije „ATALANTA“ je smještena u Nortvudu kod Londona, a brodovi pomorskih snaga EU NAVFOR angažuju se u vodama Indijskog okeana, težišno u blizini Somalije. Tokom 2018. godine u ovoj operaciji su učestvovala dva podoficira Mornarice Vojske, koji su bili angažovani na italijanskom ratnom brodu „*Carlo Margottini*“, jedan podoficir Mornarice Vojske, koji je bio angažovan na španskom ratnom brodu „*Castilla*“, dva oficira Mornarice Vojske, koja su bila angažovana u Komandi operacije „ATALANTA“ u Nortvudu i devet pripadnika Vojske, koji su bili angažovani kao AVPD tim na trgovačkom brodu „*Petra II*“, koji je angažovan za prevoz prehrambenih artikala u okviru Svjetskog programa hrane (*World Food Programme*).

U toku 2018. godine, Vojska je angažovala tri oficira u misiji „EUTM“, na dužnosti vođe logističkog instruktorskog tima za obuku jedinica oružanih snaga Republike Mali.

U toku 2018. godine, Vojska je angažovala tri oficira u misiji „MINURSO“, na dužnosti posmatrača Ujedinjenih nacija, a učešće u misiji je u decembru 2018. godine smanjeno sa dva na jednog pripadnika Vojske.

U toku 2018. godine, Vojska je angažovala jednog oficira u operaciji „KFOR“, u Komandi operacije u Bazi „Film City“ u Prištini. Pripadnik Vojske upućen je na dužnost u operaciji 18.10.2018. godine. Jedna rotacija traje 12 mjeseci.

³ SECRET - Tajno

⁴ TAAC-N HQ – Train Advice Assist Command North Headquarters.

U decembru 2018. godine Vojska je uputila jedno pješadijsko izviđačko odjeljenje, sa osam pripadnika, koje je obavljalo dužnosti u sklopu kontingenta Republike Slovenije u „eFP“ borbenoj grupi Letonija kojom komanduje Kanada. Jedna rotacija traje šest mjeseci.

U oblasti podrške civilnim institucijama u 2018. godini, najodgovorniji zadaci Vojske su bili angažovanje na zaštiti državne granice od nezakonitih migracija, gašenju požara, izvođenju radova na infrastrukturi i ostalim aktivnostima navedenim u Izvještaju.

Vazduhoplovstvo Vojske je u više navrata angažovalo helikoptere za gašenje požara na lokaciji Paštrovačka gora - Reževići u opštini Budva i na drugim nepristupačnim lokacijama.

U Poslovnom centru „Delta City“ prikazan je film „Naša snaga - Vojska Crne Gore“. Produkcijaska kuća „Media Solution“ je realizovala snimanje spota za dobrovoljno služenje vojnog roka na nekoliko lokacija. Realizovane su brojne aktivnosti u sklopu promocije Vojske pod nazivom „Budi dio nas“. Kao i protekle godine, organizovan je „Ljetnji vojni kamp za mlade“ u Kolašinu, uz učešće polaznika iz Republike Sjeverne Makedonije.

2. LOGISTIČKA PODRŠKA

Težište je bilo na opremanju snaga koje se angažuju u međunarodnim misijama i operacijama, opremanju Vazduhoplovstva Vojske helikopterima, podršci jedinicama Vojske u toku obuke na terenu i na vježbama, kao i podršci jedinicama Vojske angažovanim na podršci civilnim institucijama.

U toku 2018. godine, kroz opremanje novom opremom, nastavljeno je povećanje nivoa interoperabilnosti i opremljenosti jedinica Vojske u skladu sa NATO standardima, pri čemu je prioritet bio na opremanju snaga deklariranih za međunarodne misije i operacije, opremanju Vazduhoplovstva Vojske helikopterima, konverziji raketne topovnjače RTOP-405 u patrolni brod P-105, opremanju Inžinjerijske čete i nabavci novih vježbovno-terenskih uniformi.

U 2018. godini uništeno je ukupno 180,90 tona viškova ubojnih sredstava po Programu za demilitarizaciju (MONDEM program) i NATO Fond povjerenja.

U skladištima Vojske sada ima oko 2.532,25 tona ubojnih sredstava. Od toga potrebe Vojske su oko 972,10 tona, dok je 1.560,15 tona u višku.

3. ZAŠTITA LICA, OBJEKATA I TAJNIH PODATAKA

U toku 2018. godine, u Vojsci su planski i organizovano preduzimane mjere i aktivnosti za prevenciju i suzbijanje pojava koje ugrožavaju pripadnike Vojske, vojne objekte i vojnu opremu. Težište u radu je bilo preduzimanje mjera zaštite pripadnika Vojske u međunarodnim misijama i operacijama, kao i na ostalim aktivnostima u inostranstvu.

U toku 2018. godine urađene su procjene ugroženosti svih vojnih objekata čije obezbjeđenje je u nadležnosti Vojske. Sistem obezbjeđenja vojnih objekata i dalje karakteriše velika disperzovanost istih i veliki obim angažovanja ljudstva na zadacima obezbjeđenja tih objekata.

Tokom 2018. godine nije bilo slučajeva ugrožavanja, niti oticanja tajnih podataka kao ni propusta u evidentiranju, rukovanju i postupanju sa istima.

4. OBUKA, OBRAZOVANJE I STRUČNO USAVRŠAVANJE KADRA

Obuka u 2018. godini je planirana, organizovana i realizovana na osnovu Doktrine obuke Vojske, Uputstva za upravljanje obukom, Instrukcije za obuku Vojske za 2018. godinu, Smjernica za obuku jedinica Vojske za 2018. godinu, planova bilateralne vojne saradnje i naredjenja načelnika Generalštaba Vojske.

Pripadnici Vojske upućivani su na usavršavanje na prestižnim vojnim školama u inostranstvu. Većina programa iz ove oblasti realizovana je u okviru planova bilateralne odbrambene saradnje sa partnerskim državama. Tokom 2018. godine na usavršavanju u inostranstvu bilo je 23 pripadnika Vojske, dok se 91 pripadnik Vojske usavršavao u zemlji. Pregled pripadnika Vojske upućenih na usavršavanje u inostranstvo prikazan je u prilogu broj 4.

Tokom 2018. godine učenje engleskog jezika realizovano je kroz kratke specijalističke i intenzivne kurseve. Ukupno je bilo 25 kurseva (19 intenzivnih i šest kratkih specijalističkih kurseva) sa ukupno 196 polaznika iz Vojske i Ministarstva odbrane.

Vojska je u 2018. godini učestvovala na 19 međunarodnih vježbi sa ciljem unapređenja procesa donošenja vojnih odluka na četnom i bataljonskom nivou.

Najznačajnija vježba Vojske u Crnoj Gori je bila „Odlučan odgovor 18“, koja je realizovana je od 11. do 21.09.2018. godine, u okolini Pljevalja, na kojoj je učestvovalo oko 300 pripadnika Vojske, dok su najznačajnije međunarodne vježbe bile „TRIDENT JUNCTURE 2018“, „PLATINUM LION 2018“ i „COMBINED RESOLVE XI“.

Učešćem na međunarodnim vojnim vježbama unaprijeđene su sposobnosti komandnog i štabnog osoblja u procesu donošenja vojnih odluka i izradi dokumenata. Rad u međunarodnim komandama omogućio je štabnim oficirima da se bliže upoznaju sa planiranjem i izvođenjem kompleksnih združenih multinacionalnih operacija širokog spektra.

Na vježbama u 2018. godini, pripadnici Vojske su značajno unaprijedili taktike, tehnike i procedure iz domena izvođenja operacija u urbanoj sredini, upotrebe intervidovskih snaga u uslovima kompleksnih prijetnji i u ekstremnim vremenskim uslovima, operacija podrške miru, kao i pomorskih operacija.

5. IMPLEMENTACIJA NATO PROGRAMA

Prioritetne aktivnosti u 2018. godini bile su usmjerene na implementaciji aktivnosti iz Plana integracije Crne Gore u NATO za 2018. godinu, implementaciji dodijeljenih paketa ciljeva sposobnosti i integraciji snaga deklariranih kroz ciljeve sposobnosti u snage deklarirane za NATO strukturu snaga. Nastavljena je izrada nove organizacijsko formacijske strukture Vojske i prilagođavanje normativnih i strateških dokumenata misijama i zadacima Vojske.

U cilju uspostavljanja efikasne organizacije praćenja procesa implementacije ciljeva sposobnosti u Vojski, definisane su nadležnosti za implementaciju pojedinačnih ciljeva, određeni su nosioci implementacije i koordinacioni timovi za praćenje procesa implementacije.

Tokom 2018. godine, izvršen je pregled odbrambenih sposobnosti. Nakon realizacije multilateralnih konsultacija u prvoj polovini 2018. godine, data je procjena dostignutog nivoa implementacije dodijeljenog paketa ciljeva sposobnosti, što predstavlja petu završnu fazu pomenutog procesa.

Proces integracije Crne Gore u NATO realizovan je kroz implementaciju Plana vojne integracije Crne Gore u NATO. Navedeni dokument, tokom 2018. godine, preimenovan je u Plan integracije Crne Gore u NATO čime se istakla važnost uloge svih državnih subjekata u ispunjavanju zadataka i realizaciji aktivnosti na putu do potpune integracije u NATO. Pomenuti zadaci i aktivnosti su grupisani u šest oblasti integracije: administracija, opremanje, struktura snaga, obuka i vježbe, integrisanje sistema protivvazduhoplovne odbrane u NATO integrisani sistem protivvazduhoplovne i protivrakete odbrane i komunikacijsko-informacioni sistemi.

6. MEĐUNARODNA VOJNA SARADNJA

Generalštab Vojske je definisao prioritete u realizaciji planiranih aktivnosti međunarodne vojne saradnje, u okviru koje je realizovano 546 aktivnosti, sa 3154 učesnika iz Vojske. U odnosu na prošlu godinu (422/3531), uočljivo je povećanje broja aktivnosti, a smanjenje broja učesnika. Razlog tome je povećan broj obaveza nakon pristupanja Crne Gore Sjeverno-atlantskom savezu (NATO) i tendencija uštede sredstava iz budžeta Ministarstva odbrane. Realizacijom planiranih aktivnosti postignuti su značajni rezultati na planu usavršavanja kadra u Vojski.

Težište u realizaciji aktivnosti u okviru međunarodne vojne saradnje bilo je na aktivnostima iz programa saradnje sa NATO saveznicima, ali i aktivnostima iz multilateralne saradnje u okviru regionalnih projekata i inicijativa (A-5, BCHOD, SEDM, ADRION) i aktivnostima iz oblasti bilateralne saradnje.

Plan vojno-vojne saradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama je drugačije koncipiran od planova bilateralne saradnje koji se realizuju sa drugim zemljama. Crnoj Gori su Sjedinjene Američke Države ponudile određeni broj aktivnosti, da bi se kasnije, u koordinaciji sa američkom Kancelarijom za odbrambenu saradnju (*ODC - Office for Defense Cooperation*), odabrale aktivnosti čija je realizacija u obostranom interesu.

7. FINANSIRANJE VOJSKE

Budžetska sredstva po programu Vojska u 2018. godini, uz izvršene izmjene Godišnjeg plana rashoda, iznose 36.072.363,29 €. Realizacija godišnjeg plana rashoda iznosila je 36.642.447,29 €, odnosno 101,58 % u odnosu na ukupno odobrena sredstva (prilog broj 7).

Uvidom u predstavljenu strukturu, očigledno je da dominiraju personalni izdaci koji za posmatrani period iznose prosječno 64,15 %, za opremanje i modernizaciju (kapitalni) prosječno se izdvajalo 13,40%, dok su operativni izdaci (tekući) iznosili prosječno 17,54%. Otplata obaveza iz prethodnog perioda učestvuje sa 4,91%.

U narednom periodu cilj je obezbjeđenje stabilnog finansiranja odbrambenih troškova i uspostavljanje održive strukture troškova u procentualnom odnosu: 50 % za opremanje i modernizaciju, 30 % za personalne izdatke i 20 % za operativne troškove. Realizacija postojećih projekata i početak realizacije novih, postepeno će mijenjati odnos troškova u smjeru povećanja dostupnih resursa za opremanje i modernizaciju, odnosno postepeni prelazak sa potrošačkog na razvojni budžet.

Ukupni troškovi učešća pripadnika Vojske u međunarodnim misijama i operacijama iznosili su 1.412.312,28 €. Detaljni pregled troškova u međunarodnim misijama i operacijama dat je u prilogu broj 6. Procentualno učešće troškova po pojedinačnim misijama prikazano je na grafikonu:

ZAKLJUČAK

U 2018. godini, izgradnja operativnih sposobnosti, implementacija NATO standarda, kao i učešće u međunarodnim mirovnim misijama i operacijama bili su prioriteti Vojske. Na ovaj način pripadnici Vojske dali su svoj doprinos ostvarenju strateških ciljeva Crne Gore – integracije u evropske i evroatlantske organizacije.

Izazovi, rizici i prijetnje sa kojima se Crna Gora suočava u savremenom bezbjednosnom okruženju, kako na nacionalnom nivou tako i kao članica NATO saveza, su transnacionalni, kompleksni i nepredvidivi. Odgovor na njih zahtijeva jačanje širokog spektra sposobnosti neophodnih za uspješnu realizaciju misija i zadataka Vojske u zemlji, ali i za aktivni doprinos sistemu kolektivne bezbjednosti, prvenstveno kroz učešće u misijama i operacijama podrške miru, operacijama odgovora na krize i humanitarnim i drugim međunarodnim aktivnostima pod vođstvom NATO, EU i UN.

Vojska će nastaviti da razvija, osposobljava i planski angažuje svoje snage i sredstva u cilju jačanja državnih kapaciteta za integrisani odgovor na krizne situacije u miru. Jedinice Vojske će se angažovati u podršci civilnim institucijama radi reagovanja u situacijama definisanim zakonom i misijama Vojske.

Dostizanje vojne sposobnosti za zajedničko vođenje operacija sa oružanim snagama zemalja saveznica zahtijeva dodatno prilagođavanje administrativnih, operativnih i materijalnih kapaciteta. Opremanje deklariranih pješadijskih četa lakim oklopnim vozilima, sa pratećim naoružanjem, borbenim sredstvima i sistemima, je prioritet najvišeg nivoa kako bi kopnene snage dostigle zahtijevani nivo sposobnosti razmještaja, manevra, vatrene moći, mobilnosti, zaštite a time i zahtijevani nivo interoperabilnosti za učešće u punom spektru operacija pod vođstvom NATO.

Realizacijom navedenih prioriteta u radu, tokom 2019. godine, uz odgovarajuću stručnu i materijalnu podršku saveznika, Vojska će nastaviti sa razvojem sposobnosti, kako bi uspješno odgovorila izazovima i preuzetim međunarodnim obavezama, u skladu sa Ustavom i zakonima.

UVOD

Nakon obnove crnogorske državnosti, Vojska je u potpunosti bila posvećena dostizanju sposobnosti za izvršenje dodijeljenih misija i zadataka, u punom opsegu operacija i dostizanju interoperabilnosti sa snagama saveznika.

Članstvo Crne Gore u NATO omogućilo je dimenzionisanje i strukturiranje Vojske primjerene nacionalnim mogućnostima, ali istovremeno sposobne da odgovori na dodijeljene misije i zadatke, koje izvršava združeno, kroz jedinstveni sistem komandovanja i kontrole, logističke, obavještajne i kontraobavještajne podrške snagama u zemlji i inostranstvu.

Vojska je, u 2018. godini, nastavila sa unapređenjem postojećih i razvojem novih sposobnosti, u cilju odgovora na dodijeljene misije i zadatke, istovremeno dajući puni doprinos NATO komandnoj i strukturi snaga. Takođe, aktivno učešće u NATO vođenim misijama i operacijama i doprinos NATO inicijativi zajedničkog odvratanja i odbrane, bili su prioriteti tokom godine.

Učešće Vojske u međunarodnim misijama i operacijama doprinijelo je promociji mira i stabilnosti, jačanju ugleda Crne Gore u svijetu i širenju evroatlantskih vrijednosti. Kroz otvorenu komunikaciju sa javnošću, pružanje pomoći i podrške civilnim institucijama, programe obrazovanja i osposobljavanja i druge oblike saradnje sa civilnim institucijama, Vojska je ostvarila napredak u podizanju svog ugleda u društvu.

U skladu sa misijama i zadacima Vojske, definisanim u Strategijskom pregledu odbrane Crne Gore, razvojnim programskim ciljevima, identifikovanim izazovima, rizicima i prijetnjama, materijalnim mogućnostima i odobrenim finansijskim sredstvima, kvalitetnim i pravovremenim planiranjem, određene su težišne aktivnosti čija je realizacija predstavljala prioritet u radu Vojske u izvještajnom periodu.

1. OPERATIVNE SPOSOBNOSTI VOJSKE

Izgradnja operativnih sposobnosti, implementacija NATO standarda, kao i učešće u međunarodnim mirovnim misijama i operacijama bili su prioriteti Vojske u 2018. godini. Na ovaj način pripadnici Vojske dali su svoj doprinos ostvarenju strateških ciljeva Crne Gore – integracije u evropske i evroatlantske organizacije. Brojne su aktivnosti koje je Vojska uspješno realizovala tokom 2018. godine.

Pješadijske jedinice uspješno su razvijale sposobnosti u skladu sa vrlo zahtjevnim NATO standardima. U septembru 2018. godine, realizovano je ocjenjivanje jedne pješadijske čete, ojačene sa Odjeljenjem HBRN⁵, Odjeljenjem EOD⁶ i Odjeljenjem vojne policije, po NATO programu za ocjenjivanje borbene spremnosti kopnenih jedinica (CREVAL). Ove jedinice su dio snaga deklariranih za doprinos Vojske kolektivnom sistemu bezbjednosti u okviru NATO ciljeva sposobnosti. Ocjenjivanje je realizovao mješoviti ocjenjivački tim, sastavljen od nacionalnih i ocjenjivača iz Oružanih snaga Republike Hrvatske. Cjelokupan proces ocjenjivanja nadgledao je tim posmatrača iz NATO komande kopnenih snaga (LANDCOM⁷). Jedinice su ocijenjene ocjenom „borbeno spreman“.

Pješadijski bataljon je realizovao na poligonu „Krivolak“, u Republici Sjevernoj Makedoniji, bojevo gađanje iz haubica H122 mm D-30J, a na poligonu „Babadag“, u Rumuniji, u okviru vježbe „Platinasti lav 18“, gađanje iz minobacača 82 mm, sa srednjom ocjenom „odličan“.

Mornarica Vojske nastavila je uvježbavanje ljudstva i plovila kroz ADRION inicijativu učešćem na simulacionoj vježbi „ADRION CAX 2018“ i angažovanjem pučinskog remorkera

⁵ Hemijsko-biološko-radiološko-nuklearno.

⁶ EOD – Uklanjanje eksplozivnih naprava (eng. *Explosive Ordnance Disposal*).

⁷ LANDCOM – Komanda kopnenih snaga (eng. *Allied Land Command*)

„PR-41“ za rješavanje zadataka na otvorenom moru u okviru vježbe „ADRION LIVEX 2018“, u Republici Albaniji. Pripadnici Mornarice su u saradnji sa Komandom američkim snaga u Evropi (US EUCOM), realizovali obuku i vježbu iz oblasti protivmorskog pretraživanja i podvodnog razminiranja u Bokokotorskom zalivu.

Na osnovu ugovora o organizovanju krstarenja studenata, nastavnika i saradnika Fakulteta sa Školskim brodom „Jadran“ između Ministarstva odbrane i Pomorskog fakulteta Kotor, realizovano je međunarodno krstarenje Školskog broda „Jadran“ na plovnoj ruti Tivat-Valeta-Kotor, od 05. do 13. maja 2018. godine.

Vazduhoplovstvo Vojske je opremljeno sa tri srednja višenamjenska helikoptera tipa BELL 412EP/EPI, što je značajno doprinjelo unapređenju mobilnosti snaga, traganja i spašavanja i evakuacije, kao i razvoju sposobnosti za podršku civilnim institucijama. Posade helikoptera tipa Gazela H-42/45 su na vježbi „ADRIATIC STRIKE 2018“, u Republici Sloveniji, uvježbavale pružanje bliske vazdušne podrške kopnenim snagama. Helikopteri su tokom godine, u više navrata angažovani na gašenju požara na lokaciji Paštrovačka gora - Reževići u opštini Budva i na drugim nepristupačnim lokacijama.

Značajno je unaprijeđena informaciono-komunikaciona (u daljem tekstu: IK) podrška jedinicama Vojske angažovanim u misijama van Crne Gore, kojima je pored zadejstvovanih IK servisa, obezbijeđena zaštićena razmjena službenih informacija sa Komandno-operativnim centrom u Generalštabu Vojske.

Opremanjem jedinica Vojske borbenim oklopnim vozilima i radarom za nadzor vazdušnog prostora, odnosno uvođenjem u operativnu upotrebu konvertovanih patrolnih brodova, u narednim godinama značajno će se unaprijediti operativne sposobnosti Vojske.

1.1. Komandovanje, kontrola i komunikacije

Komandovanje u Vojsci zasniva se na načelima subordinacije, jedinstva komandovanja u pogledu upotrebe snaga i sredstava, jednostarješinstva i obaveze izvršavanja odluka, naređenja i naredbi pretpostavljenog starješine i nadležnih organa, na osnovu zakona i drugih propisa. Dnevno komandovanje u Vojsci se zasniva na poznavanju stanja u potčinjenim jedinicama, preciznom planiranju i redovnoj dnevnoj koordinaciji zadataka.

Dana 13.07.2018. godine brigadni general Ilija Daković dužnost načelnika Generalštaba Vojske predao je brigadnom generalu Dragutinu Dakiću.

Kao polazna osnova za nastavak reforme u sektoru odbrane, tokom 2018. godine, izrađena su i usvojena strateška dokumenata Strategija nacionalne bezbjednosti, Strategijski pregled odbrane i Dugoročni plan razvoja odbrane, dok je Strategija odbrane u fazi utvrđivanja od strane Vlade Crne Gore.

Izvršenim kontrolama na svim nivoima komandovanja, u 2018. godini, utvrđen je kvalitet i kvantitet realizacije planiranih zadataka i obezbijeđeno je jačanje odgovornosti kontrolisanih sastava za stanje borbene spremnosti Vojske.

Nastavljeno je sa unapređenjem sistema elektronskih komunikacija i povećanjem brzine, kvantiteta i kvaliteta razmjene informacija, što je uticalo na unapređenje sistema komandovanja.

Sa proslave Dana Vojske Crne Gore na Cetinju

Učešćem značajnog broja pripadnika Vojske u međunarodnim aktivnostima znatno su unaprijeđene operativne sposobnosti Vojske za komandovanje međunarodnim snagama i izvršavanje zadataka pod komandom međunarodnih snaga.

U narednoj godini težište sistema komandovanja biće na unapređenju žilavosti i fleksibilnosti sistema, te protoku informacija u realnom vremenu i složenom okruženju.

1.1.1. Popuna Vojske

Popuna Vojske u 2018. godini prikazana je u sljedećoj tabeli:

Popuna Vojske	Oficira	Podoficira	Vojnika po ugovoru	Svega PVL	Civilnih lica	Ukupno
Predviđeno po formaciji	300	778	606	1684	266	1950
Popuna 01.01.2019. godine	237	719	552	1508	263	1771
Razlika	- 63	- 59	- 54	- 176	- 3	- 179
Procenat popune	79,00 %	92,42 %	91,09 %	89,55 %	98,87 %	90,82 %
Broj žena u Vojsci	16	26	42	84	111	195
Procenat žena u Vojsci	6,75 %	3,62 %	7,61 %	5,57 %	42,21 %	11,01 %

Prosječna starost lica zaposlenih u Vojsci je 39 godina. Starosna struktura po kategorijama kadra je sljedeća: za oficire 40 godina, za podoficire 42 godine, za vojnike po ugovoru 31 godina i za civilna lica 50 godina.

Tokom 2018. godine, po završetku obrazovanja na vojnim akademijama u inostranstvu, u službu u Vojsci, u činu oficira, primljeno je pet kadeta. Vojnu akademiju „General Mihailo Apostolski“ u Republici Sjevernoj Makedoniji završila su dva kadeta, dva kadeta završila su Vazduhoplovnu akademiju u Republici Grčkoj i jedan kadet Pomorsku akademiju u Sjedinjenim Američkim Državama.

Putem javnog oglasa u službu u Vojsci je primljeno 73 lica: dva oficira, 59 vojnika po ugovoru i 12 civilnih lica, dok je služba u Vojsci prestala za 134 lica i to: 16 oficira, 83 podoficira, 32 vojnika po ugovoru i tri civilna lica.

1.1.2. Planiranje i organizacija rada

Planiranje u Vojsci je usmjereno na dostizanje projektovanih ciljeva, unutar dodijeljenih resursa u skladu sa principom racionalnosti. Tokom 2018. godine planiranje je vršeno u programskom paketu čime je nastavljeno efikasno planiranje zadataka i praćenje njihove realizacije i utroška finansijskih sredstava, kako po vremenskim okvirima, tako i po nosiocima izvršenja pojedinačnih zadataka.

Organizacija rada u Vojsci je usklađena sa NATO organizacijom rada poštujući specifičnosti malih zemalja, brojnu veličinu i misije Vojske.

1.1.3. Organizacija informaciono-komunikacionih sistema u Vojsci

Organizacija informaciono-komunikacionih sistema (u daljem tekstu: IKS) u Vojsci, u 2018. godini, realizovana je planski i obezbijedila je kvalitetnu podršku za realizaciju zadataka u svim misijama Vojske. Referentna dokumenta po kojima se razvija IKS u Vojsci su Dinamički plan razvoja IKS u Ministarstvu odbrane i Vojsci, Dugoročni plan razvoja odbrane (u daljem tekstu: DPRO) i Plan integracije Crne Gore u NATO.

U skladu sa Planom integracija Crne Gore u NATO, tokom 2018. godine, nastavljena je implementacija NATO paketa sposobnosti. Uspješnom koordinacijom aktivnosti pripadnika IKS iz Ministarstva odbrane, Vojske i Direkcije za zaštitu tajnih podataka, sa predstavnicima NATO Agencije za informacije i komunikacije (NCIA), nastavljena je implementacija NATO zaštićenih

mreža i servisa (NS WAN i NATO CIS) u Vojsci, čime je obezbijedena razmjena informacija do nivoa „NATO SECRET“ između Vojske i NATO komandi.

U skladu sa Dinamičkim planom razvoja IKS u Ministarstvu odbrane i Vojsci realizovan je veliki broj projekata iz oblasti IKS, od kojih su najznačajniji sljedeći:

- U okviru implementacije digitalnog radio-relejnog sistema Vojske instaliran je sistem u skladištu „Brezovik“ i IP linkovi na trasi prema Stacionarnom čvorištu veze (u daljem tekstu: SČV) „Lovćen“ i SČV „Golubovci“;
- U saradnji sa „CG Telekom“, uspostavljeni su optički kablovski linkovi, kojim su sa SČV „Podgorica“ povezane lokacije SČV „Danilovgrad“, SČV „Bar“ i Kasarna „Marko Miljanov Popović“ Podgorica;
- Izvršena je modernizacija digitalnih automatskih centrala (DATC) u SČV „Podgorica“ i SČV „Golubovci“, koje imaju ugrađenu IP komponentu (VoIP⁸);
- Zatvorena IK mreža Vojske „IKS-B1“ (prenos podataka do nivoa „INTERNO“) implementirana je u potpunosti u Generalštabu Vojske i u komandama svih jedinica Vojske. Kroz ovu IK mrežu je omogućen pouzdan prenos elektronske pošte (e-mail), identifikacija i autentifikacija korisnika (PKI/OTP⁹ sistem), kao i funkcionisanje elektronskog dokument menadžment sistema (DMS) za Vojsku;
- IK mreža „IKS C-1“ implementirana je u svim jedinicama Vojske do nivoa komandira odjeljenja. Kroz ovu mrežu obezbijeđen je ograničeni-kontrolisani pristup Internetu i razmjena službene elektronske pošte (e-mail) sa licima van Vojske;
- Nastavak pružanja IK podrške za potrebe Vazduhoplovstva Vojske, čime je obezbijedena integracija Crne Gore u NATO sistem „NATINAMDS¹⁰“;
- Nastavak pružanja IK podrške za potrebe Mornarice Vojske, kojim je obezbijedeno funkcionisanje mornaričkog C2IS „MIMS¹¹“ u Mornaričkom operativnom centru (MOC). Pored toga, završena je izgradnja senzorske radio-relejne mreže, čime je MOC uvezan sa radarskim položajima (Mavrijan, Crni rt i Obostnik) i omogućena je razmjena podataka sa mornaričkih senzora kroz IK mrežu Vojske;
- Nastavljeno je opremanje taktičkim radio uređajima „Harris“ jedinica deklariranih za doprinos NATO kolektivnom sistemu bezbjednosti. Opremanje se realizuje u skladu sa ugovorom o donaciji sa Vladom Sjedinjenih Američkih Država, sa kojom je potpisan i ugovor o isporuci taktičkih radio uređaja sa kriptu zaštitom nivoa „SECRET“ (TAJNO);
- U skladu sa Planom javnih nabavki za 2018. godinu, nastavljeno je opremanje jedinica Vojske komercijalnim „SATCOM“ terminalima, sa težištem na deklariranim jedinicama Vojske, za doprinos kolektivnom sistemu bezbjednosti.

U cilju unapređenja IK podrške u drugoj misiji Vojske (Doprinos međunarodnom miru i bezbjednosti) započeto je opremanje uređajima digitalnog radija „TETRA“.

U skladu sa planovima implementacije NATO ciljeva sposobnosti započeto je testiranje borbenog sistema za upravljanje situacijom na terenu „SitaWare“ (*Situational Awareness*).

Značajno je unaprijeđena IK podrška jedinicama Vojske angažovanim u misiji „Resolute Support“ u Avganistanu, kojima je obezbijedena zaštićena razmjena službenih informacija sa Komandno-operativnim centrom u Generalštabu Vojske, IK mreža „IKS-C1“ i SATCOM terminali. Obezbiježena je IK podrška za potrebe druge rotacije Samostalnog tima za zaštitu brodova (*Autonomous Vessel Protection Detachment*), koji je bio angažovan u misiji Evropske Unije „NAVFOR ATALANTA“.

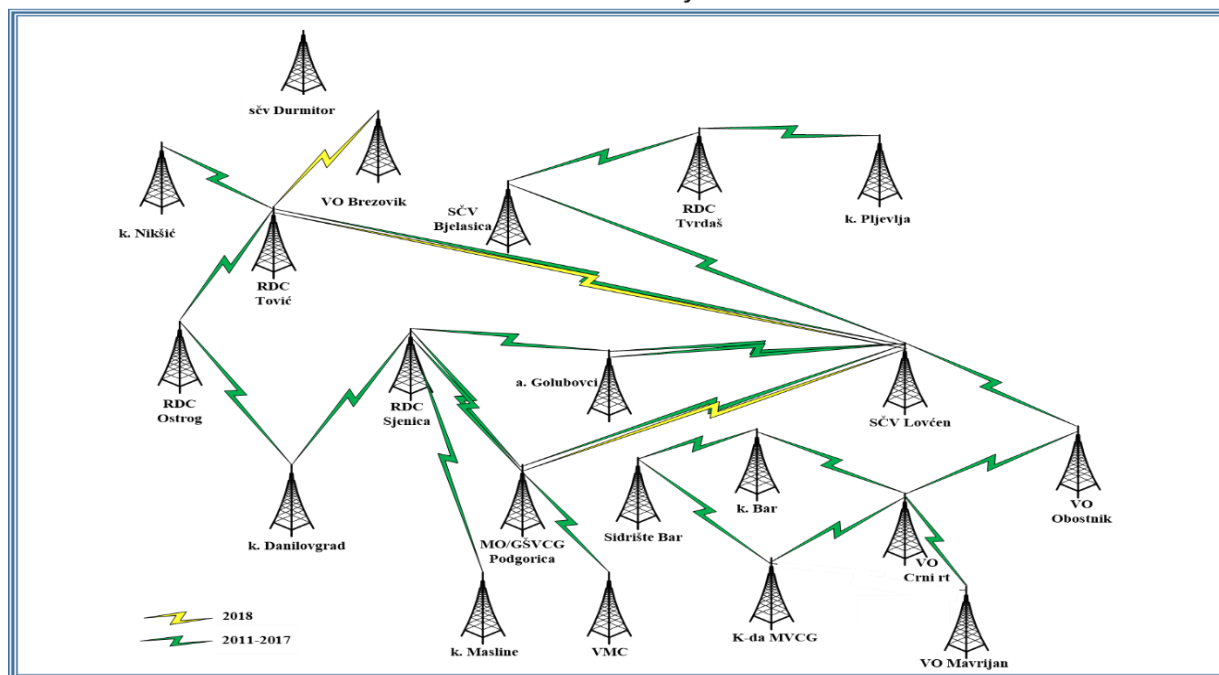
⁸ VoIP – Glas preko internet protokola (eng. *Voice over Secure Internet Protocol*).

⁹ PKI/OTP – Infrastruktura javnih ključeva / jednokratna lozinka (eng. *Public Key Infrastructure / One-time password*).

¹⁰ NATINAMDS – Integrirani NATO vazduhoplovni i raketni odbrambeni sistem (eng. *NATO Integrated Air and Missile Defence System*).

¹¹ C2IS „MIMS“ – Komandno-informacioni sistem za obradu podataka prikupljenih iz mornaričke senzorske mreže (eng. *Maritime Information Management System*).

Šema radio-relejnih veza

Modernizacija digitalnog radio-relejnog sistema „Backbone“

Značajne mjere preduzete su na poboljšanju zaštite informacija (informaciona bezbjednost). Ažurirane su mjere bezbjednosti u IK mrežama „IKS-B1“ i „IKS-C1“. U saradnji sa ekspertima za IKS Nacionalne garde Mejn započeta je obuka krajnjih korisnika po pitanju informacione bezbjednosti (*Information Security Awareness*). Tokom 2018. godine, nastavljeno je sa unapređenjem rada i funkcionalnosti „Help Desk“ (servisa IK opreme) Vojske, kojim je značajno poboljšana pouzdanost funkcionisanja IKS, monitoring IK sistema Vojske i kvalitet pružanja usluga krajnjim korisnicima IKS u Vojsci.

Nastavljena je saradnja sa NATO C3B¹², učešćem predstavnika Odjeljenja za IKS (G-6) Generalštaba Vojske na sastancima NATO C3B i panela sposobnosti C3B. Tokom 2018. godine Vojska je započela aktivno učešće u NATO inicijativi FMN (*Federated Mission Networking*), čime će se olakšati obezbjeđenje IK podrške jedinicama Vojske koje se angažuju u NATO vođenim operacijama.

Obuka pripadnika roda veze u rukovanju i osnovnom održavanju IKS vršena je u organizaciji Vojske, NATO školama, kao i u saradnji sa preduzećima sa kojima Ministarstvo odbrane ima sklopljen ugovor, koja su obezbijedila učešće pripadnika Vojske na NATO komunikacijskoj vježbi „CWIX¹³“.

Pored korišćenja IK kapaciteta Ministarstva odbrane i Vojske, za IK podršku su korišteni određeni kapaciteti kompanija „Telekom Crna Gora“, „Telenor“ i „M:tel“, koji se prije svega odnose na obezbjeđenje Interneta i mobilne telefonije i u određenim slučajevima kao IK infrastruktura za sistem „Backbone“ (kapaciteti Radio-difuznog centra - RDC) na objektima Sjenica, Taraš, Tović i Ostrog).

1.1.4. Transparentnost rada i saradnja sa civilnim sektorom

Vojska je tokom 2018. godine pravovremeno i transparentno izveštavala javnost o svojim aktivnostima. Informacije o radu Vojske objavljivane su tokom godine na internet stranici Ministarstva odbrane i Vojske i u časopisu „Partner“. Detaljni podaci o saradnji Vojske sa civilnim

¹² C3B – Odbor za konsultacije, komandu i kontrolu (eng. *Consultation, Command and Control Board*).

¹³ CWIX – Koaliciona vježba za testiranje interoperabilnosti informaciono-komunikacionih uređaja i sistema (eng. *Coalition Warrior Interoperability Exercise*).

sektorom u cilju podrške realizaciji mnogobrojnih aktivnosti u toku 2018. godine, dati su u poglavlju 1.2.3. ovog izvještaja.

1.2. Angažovanje Vojske u izvršavanju dodijeljenih misija

Tokom 2018. godine, Vojska je razvijala sposobnosti za angažovanje u sve tri misije kroz:

1. Održavanje potrebnog nivoa borbene spremnosti za misiju „Odbrana Crne Gore i država članica NATO“,
2. Učešće u međunarodnim misijama i operacijama za misiju „Doprinos međunarodnom miru i bezbjednosti“ i
3. Realizaciju vježbi u zemlji i inostranstvu za misiju „Podrška civilnim institucijama“ prilikom suprotstavljanja različitim vrstama izazova, rizika i prijetnji nevojne prirode.

1.2.1. Odbrana Crne Gore i država članica NATO

Svakodnevnom obukom, opremanjem, pripremama i učešćem na vježbama u Crnoj Gori i u inostranstvu, te drugim brojnim angažovanjima, Vojska je u značajnoj mjeri unaprijedila svoje sposobnosti. Tako je na konkretan način doprinijela bezbjednosti Crne Gore.

Intenzivirana je obuka za dostizanje sposobnosti za izvršenje misija i zadataka Vojske. Kopnene snage i Mornarica Vojske realizovale su zajedničku obuku za zaštitu nacionalnih interesa na moru. Kopnene snage realizacijom obuke u terenskim uslovima značajno su unaprijedile i logističke sposobnosti za njihovu podršku.

1.2.2. Doprinos međunarodnom miru i bezbjednosti

Učešće pripadnika Vojske u međunarodnim misijama, operacijama i aktivnostima bio je jedan od prioriteta zadataka Vojske u toku 2018. godine. Kroz ove aktivnosti Vojska na direktan način provjerava nivo dostignutih operativnih sposobnosti u kriznom području.

Tokom 2018. godine, pripadnici Vojske su bili angažovani u šest misija, operacija i aktivnosti:

- misiji „Resolute Support“ u Avganistanu,
- operaciji Evropske unije „ATALANTA“ u vodama Indijskog okeana,
- misiji „EUTM“ u Maliju,
- misiji „MINURSO“ u Zapadnoj Sahari,
- operaciji „KFOR“ u Republici Kosovo i
- NATO aktivnosti „eFP“ u Letoniji.

U pripremama pripadnika Vojske za učešće u međunarodnim misijama i operacijama, posebna pažnja je posvećena poštovanju kriterijuma za popunu, obuku i opremanje.

Angažovanje Vojske u misiji „Resolute Support“

Pripadnici Vojske u misiji „Resolute Support“ bili su angažovani na dužnostima štabnog osoblja u Komandi misije u Kabulu i Bagramu, Komandi za obuku, savjetovanje i pomoć „Sjever“ (TAAC-N HQ) i jedinici za obezbjeđenje Timova za obuku, savjetovanje i pomoć avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti u TAAC-N HQ u Mazari Šarifu.

Kroz učešće na zajedničkim zadacima nastavljena je uspješna saradnja sa Oružanim snagama Republike Hrvatske, od koje u kontinuitetu imamo veliku podršku za pripremu naših kontingenata. Iskustva stečena u misiji direktno se primjenjuju u sistemu obuke, što značajno doprinosi dostizanju visokih standarda i unapređenju borbene spremnosti Vojske. Do sada, ukupno 18 kontingenata Vojske bilo je angažovano u misijama „ISAF“ i „Resolute Support“ u Avganistanu, sa ukupno 467 pripadnika, što predstavlja 27% ukupnog brojnog stanja Vojske. U 2018. godini u misiji je angažovano 68 pripadnika Vojske.

Angažovanje crnogorskih kontingenata u misiji „Resolute Support“, u 2018. godini, proteklo je uz potpunu primjenu pravila angažovanja i definisanih nacionalnih ograničenja, koja utvrđuje Savjet za odbranu i bezbjednost Crne Gore. Misija zaštite koalicioni snaga, uspješno je realizovana uz dosljednu primjenu propisanih taktika, tehnika i standardnih operativnih procedura.

Dvije delegacije Ministarstva odbrane i Vojske (jednu je predvodio načelnik Generalštaba Vojske, a drugu zamjenik načelnika Generalštaba Vojske), posjetile su pripadnike crnogorskog kontingenta u misiji „Resolute Support“ u toku 2018. godine.

Sa ceremonije dodjele medalja u bazi „Marmal“

Angažovanje Vojske u operaciji „ATALANTA“

Komanda operacije „ATALANTA“ je smještena u Nortvudu kod Londona, a brodovi pomorskih snaga EU NAVFOR angažuju se u vodama Indijskog okeana, težišno u blizini Somalije.

Pomorske snage EU NAVFOR u operaciji „ATALANTA“ imaju mandat da štite trgovačke brodove koji dopremaju hranu Somaliji, podržavaju misiju Afričke Unije „AMISOM“, te preventivno djeluju na piratske aktivnosti u teritorijalnim vodama Somalije.

Pripreme pripadnika, za učešće u operaciji „ATALANTA“, realizovane su u Mornarici Vojske. Kvalitetu priprema pripadnika Mornarice Vojske za upućivanje u operaciju, doprinijela su i iskustva stečena toku zajedničke pripreme za misiju (*Joint Mission Preparation-JMP*) koja je realizovana u Komandi operacije u Nortvudu.

Tokom 2018. godine u ovoj operaciji su učestvovali:

- Dva podoficira Mornarice Vojske, koji su bili angažovani na italijanskom ratnom brodu „Carlo Margottini“;
- Jedan podoficir Mornarice Vojske, koji je bio angažovan na španskom ratnom brodu „Castilla“;
- Dva oficira Mornarice Vojske, koja su bila angažovana u Komandi operacije „ATALANTA“ u Nortvudu;
- Devet pripadnika Vojske, koji su bili angažovani kao AVPD tim na trgovačkom brodu „Petra II“, koji je angažovan za prevoz prehrambenih artikala u okviru Svjetskog programa hrane (*World Food Programme*).

Borbeni položaj na palubi broda

Angažovanje Vojske u misiji „European Union Training Mission Mali – EUTM“

Zadatak misije jeste stabilizacija prilika u Republici Mali nakon pokušaja tuareških separatista da stvore „nezavisnu državu Tuarega“ u sjevernom dijelu Republike Mali. Misiju čine 23 zemlje Evropske unije, Crna Gora, Gruzija, Moldavija, Republika Srbija i Švajcarska.

U toku 2018. godine, Vojska je angažovala tri oficira u misiji „EUTM“, na dužnosti vođe logističkog instruktorskog tima za obuku jedinica oružanih snaga Republike Mali.

Angažovanje Vojske u misiji „United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara-MINURSO“

Misija je uspostavljena sa ciljem stvaranja uslova za održavanje referenduma o budućem statusu Zapadne Sahare. Pravo na teritoriju Zapadne Sahare traže Maroko, Alžir, Mauritanija i Pokret za nezavisnost Zapadne Sahare-Polisario. Komanda misije razmještena je u gradu El-Ajun (eng. *Laayoune*), dok su posmatrački timovi razmješteni na cjelokupnoj teritoriji države.

U toku 2018. godine, Vojska je angažovala tri oficira u misiji „MINURSO“, na dužnosti posmatrača Ujedinjenih nacija, a učešće u misiji je u decembru 2018. godine smanjeno sa dva na jednog pripadnika Vojske.

Pozdrav zastavama

Angažovanje Vojske u operaciji „KFOR“

Operacija KFOR uspostavljena je Rezolucijom Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija (SBUN) broj 1244 od 10.06.1999. godine.

Operacija KFOR-a ima sljedeće zadatke:

- doprinos u očuvanju bezbjednog i sigurnog okruženja;
- podrška i koordinacija međunarodnog humanitarnog napora i civilnog prisustva;
- podrška u izgradnji stabilne, demokratske, multietničke i miroljubive države;
- podrška u izgradnji Kosovskih bezbjednosnih snaga.

Snage KFOR-a broje oko 4000 pripadnika iz 28 nacija. U Republici Kosovo KFOR sarađuje i koordiniše aktivnosti sa Ujedinjenim nacijama, Evropskom unijom i drugim međunarodnim činiocima u cilju postizanja zadatka operacije.

U toku 2018. godine, Vojska je angažovala jednog oficira u operaciji „KFOR“, u Komandi operacije u Bazi „Film City“ u Prištini. Pripadnik Vojske upućen je na dužnost u operaciji 18.10.2018. godine. Jedna rotacija traje 12 mjeseci.

Angažovanje Vojske na NATO aktivnosti „Enhanced Forward Presence-eFP“ u Letoniji

Na samitu NATO saveza u Varšavi 2016. godine donijeta je odluka da se pojača vojno prisustvo saveza na njegovim istočnim granicama zbog neophodnosti zauzimanja odlučnije odbrambene politike i politike odvratanja od napada. NATO snage u pojačanom isturenom prisustvu (*Enhanced Forward Presence* - u daljem tekstu eFP) su odbrambene, proporcionalno usklađene i organizovane u skladu sa međunarodnim obavezama NATO saveza. Ove snage predstavljaju značajnu posvećenost saveznika odbrambenoj politici i opipljiv podsjetnik da je napad na jednog saveznika napad na cijeli Savez.

Snage „eFP“ su potpuno zdejstvovane u junu 2017. godine i sastoje se od međunarodnih snaga koje obezbjeđuju nacije-nosioci i druge nacije kontributori na dobrovoljnoj osnovi, potpuno održive i na bazi rotacionih smjena. Temelj „eFP“ čine četiri rotacione borbene grupe, svaka jačine bataljona, koje djeluju u saradnji i koordinaciji sa nacionalnim odbrambenim snagama zemalja na čijoj se teritoriji angažuju. Borbene grupe su stalno stacionirane na teritoriji zemlje domaćina. Nacije-nosioci u „eFP“ su: Kanada, Savezna Republika Njemačka, Velika Britanija i Sjedinjene Američke Države. Borbene grupe su stacionirane u: Letoniji, Litvaniji, Estoniji i Republici Poljskoj.

Vojnik u ekstremnim zimskim uslovima

U decembru 2018. godine Vojska je uputila jedno pješadijsko izviđačko odjeljenje, sa osam pripadnika, koje je obavljalo dužnosti u sklopu kontingenta Republike Slovenije u „eFP“ borbenoj grupi Letonija kojom komanduje Kanada. Jedna rotacija traje šest mjeseci.

Angažovanjem Vojske u međunarodnim misijama, operacijama i aktivnostima dat je doprinos očuvanja mira u svijetu, pri čemu je Vojska prepoznata i uvažena kao pouzdan partner.

Tokom angažovanja pripadnika Vojske u misijama i operacijama u toku 2018. godine nije bilo napada ili drugog oblika ugrožavanja njihove bezbjednosti, a ni pojava povređivanja niti drugog oblika narušavanja zdravstvenog stanja angažovanih pripadnika Vojske.

1.2.3. Podrška civilnim institucijama

U oblasti podrške civilnim institucijama u 2018. godini, najodgovorniji zadaci Vojske su bili angažovanje na zaštiti državne granice od nezakonitih migracija, gašenju požara, izvođenju radova na infrastrukturi i ostalim aktivnostima navedenim u tekstu.

Zaštita državne granice od nezakonitih migracija

Savjet za odbranu i bezbjednost je u skladu sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o odbrani, donio odluku da se Vojska angažuje na zadacima zaštite državne granice od nezakonitih migracija. Angažovanje je započeto 16.08.2018. godine u mješovitim patrolama sa pripadnicima Uprave policije radi intenzivnije kontrole ilegalnih prelazaka državne granice u zoni Graničnog prijelaza „Božaj“. Ukupno je na ovoj aktivnosti bilo angažovano 304 pripadnika Vojske.

Međusobne obaveze za izvršenje zadatka bile su regulisane „Tehničkim sporazumom o realizaciji aktivnosti zaštite državne granice od nezakonitih migracija“, zaključenim između Ministarstva odbrane i Ministarstva unutrašnjih poslova. Navedenim sporazumom je uređeno angažovanje policijskih službenika nadležnih za vršenje granične kontrole i lica u službi u Vojsci. Mješovite patrole su bile sastavljene na način da je vođa patrole bio pripadnik Uprave policije i po njegovim instrukcijama su radili pripadnici Vojske. Redovan sastav mješovite patrole čini jedan policijski službenik i dva pripadnika Vojske. U jednoj rotaciji bilo je angažovano 16 pripadnika Vojske u trajanju od sedam dana, a smjene su vršene svakog četvrtka u nedjelji. Navedeni sporazum je važio do kraja 2018. godine. Od početka angažovanja Vojske na ovom zadatku, spriječeno je 1065 pokušaja ilegalnog prelaska granice, dok su 4 lica zatražila azil u Crnoj Gori.

Realizacija mješovite patrole na granici

Radom mješovitih patrola efikasnije su sprečavani ilegalni prelasci državne granice između Crne Gore i Republike Albanije kao i druge nezakonite radnje na granici i u pograničnom pojasu. Ujedno, pripadnici Vojske su angažovanjem na granici i u pograničnom pojasu sticali potrebne sposobnosti za eventualno angažovanje u skladu sa „Planom djelovanja u slučaju masovnijeg priliva migranata i izbjeglica na granici Crne Gore“.

Zaštita od požara

Angažovanje Vojske u pružanju pomoći civilnim institucijama i stanovništvu u zaštiti od požara je bilo nižeg intenziteta u odnosu na prethodnu godinu.

U saradnji sa Službom zaštite i spašavanja iz Ulcinja, pripadnici Mornarice Vojske su učestvovali u izviđanju terena kopnenim putem i sa mora u cilju sagledavanja načina gašenja požara i pristupačnosti terena u blizini Uvale Džemila - Bažbuljuk i Vojnog objekta „Valdanos“ na teritoriji opštine Ulcinj. Vazduhoplovstvo Vojske je u više navrata angažovalo helikoptere za gašenje požara na lokaciji Paštrovačka gora - Reževići u opštini Budva i na drugim nepristupačnim lokacijama.

Takođe, pripadnici Vazduhoplovstva Vojske i Logističkog bataljona pružali su podršku Službi zaštite i spašavanja Glavnog grada Podgorice u saniranju požara na teritoriji glavnog grada, težišno u rejonu Bioča. U gotovosti za izvršenje zadatka bila su minimum dva helikoptera i dva protivpožarna vozila. Helikopteri su bili angažovani i za gašenje požara na objektu fabrike „Franca“ u Bijelom Polju.

Zaštita mora od zagađenja

Mornarica Vojske je na poziv predstavnika Uprave pomorske sigurnosti angažovala čamac ECO-1 na ruti plovljenja Pristan - Kotor, radi sprečavanja daljeg širenja uljne mrlje u akvatoriji Bokokotorskog zaliva.

Hemijska, biološka, radiološka i nuklearna zaštita

Predstavnici Generalštaba Vojske, odgovorni za hemijsku, biološku, radiološku i nuklearnu (u daljem tekstu: HBRN) službu redovno su učestvovali u radu Nacionalnog koordinacionog tijela za neprolifraciju oružja za masovno uništenje i na drugim aktivnostima u zemlji i inostranstvu vezanim za navedenu oblast.

U februaru 2018. godine, realizovana je simulaciona štabna vježba pod nazivom „RESISTEX“. Cilj vježbe je bio ocjenjivanje i testiranje efikasnosti „Nacionalne strategije Crne Gore za neprolifraciju oružja za masovno uništenje“, koju je Vlada Crne Gore usvojila 2017. godine. Vježba je podrazumijevala odvijanje raznih aktivnosti vezanih za proliferaciju, od kojih većina uključuje neprijateljske aktivnosti usmjerene ka korišćenju Crne Gore kao takozvane „tranzitne“ zemlje.

Vježba „Balkanski odgovor 2018“

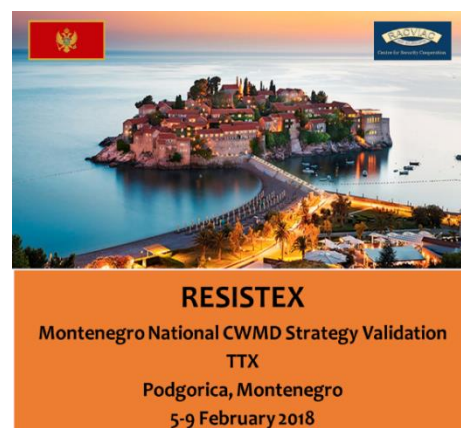
Scenario vježbe je zasnovan na stvarnim slučajevima proliferacije, uključujući incidente i prijetnje vezane za oružje za masovno uništenje. Na vježbi su učestvovali članovi Nacionalnog koordinacionog tijela za neprolifraciju oružja za masovno uništenje iz državnih institucija Crne Gore.

Pripadnici Voda HBRN i Inženjerske čete iz Pješadijskog bataljona, učestvovali su na vježbi „Balkanski odgovor 2018“ (*Balkan Response 2018*) u Republici Srbiji, po temi „Akcija spašavanja u urbanoj sredini u uslovima HBRN kontaminacije nastale terorizmom, oružjem za masovno uništavanje i akcidentima“. Ciljevi vježbe su bili vezani za prikaz mogućeg modela komandovanja i djelovanja u integrisanoj akciji multinacionalne HBRN jedinice, civilnih struktura i međunarodnih organizacija u otklanjanju posljedica terorizma, uključujući i terorizam oružjem za masovno uništenje i njime izazvanih incidenata. Vježbom je unaprijeđena interoperabilnost, međusobno razumijevanje i obučenost pripadnika jedinica i drugih struktura HBRN odbrane država učesnica vježbe.

Ostale aktivnosti

Pored navedenog, pripadnici Vojske su učestvovali na brojnim vježbama i aktivnostima iz oblasti podrške civilnim institucijama u kriznim situacijama u toku 2018. godine u Crnoj Gori i inostranstvu.

Redovno se sprovode kontrole obučenosti ljudstva u jedinicama za pružanje podrške civilnim institucijama u kriznim situacijama i prati se ispravnost vozila i sredstava koja se u tu svrhu koriste i vrše se neophodne pripreme Generalštaba i jedinica Vojske za pružanje pomoći civilnim strukturama u slučaju elementarnih nepogoda. Prilikom izvršenja zadataka posebna pažnja se posvećuje zaštiti na radu, zaštiti životne sredine i zaštiti od požara.

Štabna vježba „RESISTEX“

Inženjerska četa iz Pješadijskog bataljona je na osnovu ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji sa opštinama izvodila radove u:

- Podgorici (na putnim pravcima Ubli - Raće - Momče, Farmaci - Lekići, Kosor - Kupusci, Moračica - Jelin Dub, Cijevna Zatrijebačka; čišćenje katunskih puteva na teritoriji opštine);
- Danilovgradu (izgradnja montažnog mosta „Bejli“ preko rijeke Zete, radovi na probijanju puta ka lokalitetu „Rsojevica“);
- Plavu (sanacija klizišta i pokrenute stijenske mase kod Manastira „Sveta Trojica“ u selu Brezojevice, proboj puta u selu Kućište);
- Cetinju (radovi na putnom pravcu Velestovo - Bajramovica);
- Žablaku (iskop kanala za postavljanje vodovodne cijevi u selu Šaranci, sanacija lokalnog puta, uklanjanje stijena i proširenje usjeka na lokalnom putu Njegovuđa - Banjske Kuće).

Takođe, inženjerske mašine su bile angažovane i za potrebe preduzeća „13. jul-Plantaže“ a.d. Podgorica, na Gradskoj deponiji „Livade“, kao i na ravnanju terena Fudbalskog kluba „Ribnica“.

Pješadijski bataljon je u toku 2018. godine pružao značajnu podršku aktivnostima civilnih institucija, od kojih izdvajamo:

- Ustupanje piste za potrebe realizacije seminara pod nazivom „Upravljanje vozilom i ponašanje u saobraćaju“, za vozače kompanije „Jugopetrol“ AD Podgorica, podrška Međunarodnom policijskom udruženju - Sekcija Crna Gora i Moto klubu „Bezbjednost“ u obuci građana i policijskih službenika u upravljanju motorima, ispomoć u realizaciji obuke sa pitomcima policijske akademije. Sve navedene aktivnosti realizovane su u Kasarni „Milovan Šaranović“ Danilovgrad;
- Pružanje podrške aktivnostima Crvenog krsta Crne Gore u Kasarni „13. jul“ Nikšić;
- Podrška NVO „Alfa Centar“ u realizaciji aktivnosti „REACT 2018“ u Plavu i Gusinju;
- Ispomoć povodom obilježavanja memorijalnog skupa „Danilo Jauković“ na Žablaku;
- Pomoć u realizaciji manifestacije „Mojkovačka čorbijada 2018“ u Mojkovcu;
- Podrška održavanju manifestacije „Dani sveopšteg druženja u uklanjanju otpada“ u organizaciji NVO „ADP-ZID“, ispomoć u realizaciji proslave 77 godina Pljevaljske bitke i 75 godina formiranja divizije „Garibaldi“ u Pljevljima;
- Pomoć u organizaciji tradicionalnog šahovskog turnira - Memorijal „Ljubomir Ljubo Đurović“ povodom Dana oslobođenja Danilovgrada, u saradnji sa Logističkim bataljonom.

Pješadijski bataljon su posjetili članovi Udruženja vojnih penzionera Crne Gore, Streljačkog kluba „Čelik“ i Školice sporta „Atletik“ iz Nikšića.

Vazduhoplovstvo Vojske je angažovalo posade i helikoptere za izvršenje trenažnih skokova članova Padobranske reprezentacije Crne Gore. Nastavljena je saradnja sa Agencijom za kontrolu letjenja Srbije i Crne Gore (SMATSA) vezana za tehničku konfiguraciju softverskog paketa „LARA“. Vazduhoplovstvo Vojske su posjetili predstavnici Univerziteta za odbranu Kraljevine Švedske (SEDU), nastavnici i učenici Osnovne škole „21. maj“ iz Podgorice, kao i djeca iz vrtića, osnovnih i srednjih škola iz Crne Gore tokom realizacije „Dana otvorenih vrata“. Profesor i učenici Srednje mašinske škole „Ivan Uskoković“ iz Podgorice su prilikom posjete učestvovali u izvođenju zanimljive nastave u sklopu „Dana nauke“ po temi: „Vazduhoplovni motori“. U znak sjećanja na poginule pripadnike jedinice, tradicionalno se organizuje Memorijalni turnir u malom fudbalu „Šako, Obro i Tomo“ i Memorijalni kros „Mijailo Perišić“ na Vojnom aerodromu „Knjaz Danilo“ u Podgorici.

Mornarica Vojske je bila najviše angažovana jedinica Vojske u podršci aktivnostima civilnih institucija u toku 2018. godine. Redovno su realizovani radni sastanci sa predstavnicima Uprave pomorske sigurnosti, Pomorskog fakulteta i Srednje pomorske škole iz Kotora u vezi koordinacije i pripreme zajedničkih aktivnosti. Najznačajnije aktivnosti Mornarice Vojske u navedenoj oblasti su bile:

- Izviđanje vodostaja rijeke Bojane i zone ušća, u cilju sagledavanja stanja i procjene mogućnosti odbrane od eventualnih poplava;

- Organizacija „Dana otvorenih vrata” na Školskom brodu „Jadran“;
- Obilježavanje stogodišnjice pobune mornara u Boki;
- Učešće u obezbjeđenju foruma “2BS” u Budvi.

Logistički bataljon je učestvovao u mnogim aktivnostima podrške civilnim institucijama u koordinaciji sa drugim jedinicama. Ostvarena je saradnja sa Organizacijom za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) čiji predstavnici su obilazili Vojni objekat „Brezovik“ i upoznali se sa dostignutim stepenom izvedenih radovima na izgradnji ograde oko tehničke zone skladišta. Jedinicu su posjetili učenici Osnovne škole “Dušan Bojović” iz Nikšića i Savez udruženja boraca NOR i antifašista Crne Gore iz Podgorice.

Vod sanitetske podrške iz Logističkog bataljona je pružao medicinsku pomoć zaposlenima u Ministarstvu odbrane i Ministarstvu unutrašnjih poslova, u skladu sa sporazumom dva ministarstva, a ostvarena je saradnja sa Klinikom „Codra“ i Ambulantom „Neuro Medic“ iz Podgorice u realizaciji specifičnih sistematskih pregleda za pripadnike Pomorskog odreda Mornarice Vojske.

Jedinice Vojske su u nekoliko gradova u Crnoj Gori pružale pomoć u organizaciji i redovno se odazivali akcijama dobrovoljnog davanja krvi povodom 14. juna - Svjetskog dana dobrovoljnih davalaca krvi.

Centar za obuku je u saradnji sa Pješadijskim bataljonom sprovodio bazične pripreme futsal ekipe Vojske za učešće u Futsal ligi Crne Gore, za učešće na takmičenju pod nazivom “10 CISM Futsal Cup for Peace 2018”, te za organizaciju takmičenja u lovnom streljaštvu - II kolo Kupa Lovačkog saveza Crne Gore „Danilovgrad 2018“ na strelištu u Kasarni „Milovan Šaranović“ Danilovgrad. Centar za obuku su posjetili vaspitači i djeca iz predškolskih ustanova „Đina Vrbica“ i „Jelena Četković 2“.

Počasna garda je angažovana na ceremonijama uručivanja akreditivnih pisama za 20 ambasadora, svečanog dočeka Predsjednika Vlada Republike Bugarske i Mađarske, Predsjednice Vlade Rumunije, Predsjednice Narodne skupštine Republike Bugarske, Predsjednika Predstavničkog doma Kraljevine Maroko, Državnog sekretara Vatikana, te ministara odbrane Republike Bugarske, Gruzije i Republike Sjeverne Makedonije. Počasna garda je učestvovala u obilježavanju nacionalnih praznika Crne Gore, Republike Italije, Francuske i Sjedinjenih Američkih Država. Pored toga, jedinica je bila angažovana na ceremoniji polaganja vijenaca na spomenike u opštinama Podgorica i Nikšić, te odavanju vojnih počasti preminulim pripadnicima Vojske i penzionisanim vojnim licima u Podgorici, Nikšiću, Baru, Herceg Novom, Kotoru, Tivtu, Cetinju i Danilovgradu.

Vojni orkestar Počasne garde, pored prethodno navedenih aktivnosti, angažovan je tokom „2BS“ foruma u Tivtu, te na premijeri pozorišne predstave „Bure baruta“ i koncertu „Bez dileme-antifašizam“ u Podgorici.

Četa veze je pružala podršku Savezu radio amatera Crne Gore u realizaciji takmičenja na Stacionarnom čvorištu veze „Lovćen“.

U Poslovnom centru „Delta City“ prikazan je film „Naša snaga - Vojska Crne Gore“. Produkcijaska kuća „Media Solution“ je realizovala snimanje spota za dobrovoljno služenje vojnog roka na nekoliko lokacija. Realizovane su brojne aktivnosti u sklopu promocije Vojske pod nazivom „Budi dio nas“. Kao i protekle godine, organizovan je „Ljetnji vojni kamp za mlade“ u Kolašinu, uz učešće polaznika iz Republike Sjeverne Makedonije.

Pripadnici Vojske su učestvovali na brojnim sportskim takmičenjima u zemlji i inostranstvu, datim u prilogu broj 3 ovog izvještaja.

Detalj sa promocije Vojske „Budi dio nas“

2. LOGISTIČKA PODRŠKA

Težište je bilo na opremanju snaga koje se angažuju u međunarodnim misijama i operacijama, opremanju Vazduhoplovstva Vojske helikopterima, podršci jedinicama Vojske u toku obuke na terenu i na vježbama, kao i podršci jedinicama Vojske angažovanim na podršci civilnim institucijama.

2.1. Opremanje borbenom opremom i modernizacija

U toku 2018. godine, kroz opremanje novom opremom, nastavljeno je povećanje nivoa interoperabilnosti i opremljenosti jedinica Vojske u skladu sa NATO standardima, pri čemu je prioritet bio na opremanju snaga deklariranih za međunarodne misije i operacije, opremanju Vazduhoplovstva Vojske helikopterima, konverziji raketne topovnjače RTOP-405 u patrolni brod P-105 i opremanju Inženjerske čete. U prilogu broj 2 je dat pregled značajnije opreme koja je nabavljena tokom 2018. godine.

Helikopteri Bell 412EP/EPI

Godinu za nama obilježila je nabavka tri srednja višenamjenska helikoptera Bell (dva helikoptera Bell 412 EPI i jedan helikopter Bell 412 EP) kroz međudržavni sporazum, putem kreditnog aranžmana u visini od 30.000.000,00 €.

Raketna topovnjača RTOP-405

Nakon dvije realizovane faze (2016. i 2017. godine) nastavljen je projekat konverzije raketne topovnjače RTOP-405 u patrolni brod P-105, kroz realizaciju III faze (600.000 €). U sklopu navedene konverzije nabavljen je gumeni čamac sa vanbrodskim motorom za potrebe ovog broda Mornarice Vojske.

U toku 2018. godine, po principu zamjene "staro za novo" izvršena je nabavka 1000 granata 40 mm i 800 metaka za haubicu 122 mm, kao i nabavka vježbovnih,

manevarskih i drugih nastavnih sredstava za potrebe izvođenja obuke i realizacije vježbi.

Tokom godine nabavljena je optoelektronska oprema shodno ugovoru sa Sjedinjenim Američkim Državama iz 2017. godine, za potrebe jedinica Vojske. Vrijednost nabavljene opreme je 86.800,00 €.

Za potrebe Čete specijalnih snaga nabavljeno je pet snajperskih pušaka Sako TRG M10 kal. 338 sa kompletnom opremom za snajperiste. Vrijednost nabavke je 122.880,00 €.

U cilju povećanja kapaciteta inženjerskih jedinica, za potrebe Inženjerske čete Pješadijskog bataljona izvršena je nabavka dvije inženjerske mašine u vrijednosti od 264.998,72 € i tri teretna motorna vozila u vrijednosti od 231.353,20 €. Ukupna vrijednost nabavljenih inženjerskih tehničkih sredstava je 496.351,92 €.

Inženjerska mašina u radu

U septembru 2018. godine, u skladu sa Sporazumom o donaciji zaključenim između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Savezne Republike Njemačke u oktobru 2017. godine, Četa vojne policije je opremljena sa šest lakih oklopnih patrolnih vozila *Mercedes-Benz G-Class 280 CDI LAPV 5.4*, 4x4, 5 vrata.

Lako oklopljeno patrolno vozilo Mercedes-Benz G-Class 280 CDI LAPV 5.4

Ukupna vrijednost doniranih vozila je 2.250.000,00 €.

U 2018. godini Logistički bataljon je opremljen cistjermom za dostavu pitke vode *Iveco Eurocargo ML* u vrijednosti od 98.889,12 €.

Izvršeno je opremanje Vojske sa dva terenska vozila *Dacia Duster 1,5 DCI 4x4* čija je vrijednost 36.000,00 € i sa jednim kombi vozilom *Opel Movano CREW WAN* u vrijednosti od 30.480,00 €.

Proteklu godinu obilježila je i nabavka novih vježbovno-terenskih uniformi na osnovu ugovora o nabavci uniforme za potrebe Ministarstva odbrane Crne Gore za 2018. godinu, zaključenim između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske koju predstavlja Privredna agencija Ministarstva nacionalne odbrane Republike Turske „ASFAT“ A.S., izvršena je nabavka oko 2.700 kompleta vježbovno-terenske uniforme za cjelokupan sastav Vojske, kao i 250 kompleta uniforme za ljudstvo ukrcano na plovila, ukupne vrijednosti oko 1,26 miliona eura. Ministarstvo odbrane je za nabavku novih uniformi opredijelilo 5,3 miliona eura za period od 2018. do 2022. godine.

Na osnovu ugovora sklopljenih sa kompanijama „Li Commerce“ d.o.o. iz Podgorice i „Centroslavija“ d.o.o. iz Podgorice nabavljena je oprema za boravak u ekstremno hladnim uslovima. Ukupna vrijednost navedenih ugovora je 29.275,81 €. Navedena oprema se pokazala kao veoma kvalitetna i pouzdana tokom učešća pripadnika Vojske na vježbi „Trident Juncture 18“ koja je realizovana u Norveškoj u periodu oktobar-novembar 2018. godine, a biće korišćena i tokom učešća naših pripadnika u misiji „Pojačano istureno prisustvo-eFP“ u Letoniji.

Nova vježbovno-terenska uniforma

2.2. Logistička podrška jedinicama u izvršavanju misija Vojske

Logističke snage Vojske obezbjeđivale su smještaj, čuvanje i popunu jedinica materijalnim sredstvima, ešeloniranje rezervi naoružanja i ubojnih sredstava, ishranu, odijevanje i pogonska goriva, održavale ispravnost naoružanja, ubojnih sredstava i vojne opreme, obezbjeđivale uslove za poboljšanje smeštajnih kapaciteta, te unapređivale uslove zaštite na radu, zaštite životne sredine i zaštite od požara.

U saradnji sa JZU Dom Zdravlja Podgorica i JZU Dom zdravlja Danilovgrad, a u skladu sa ugovorima, realizovani su sistematski pregledi za pripadnike Vojske. U Institutu za javno zdravlje u skladu sa ugovorom redovno su realizovani sanitarni pregledi za pripadnike Vojske.

Nastavljeno je opremanje i osposobljavanje pripadnika Voda za sanitetsku podršku iz sastava Logističkog bataljona. Shodno tome, za nesmetan i funkcionalan rad kao i za opremanje u 2018. godini utrošena su budžetska sredstva u visini od 133.862,48 €. U Vodu sanitetske podrške u toku 2018. godine opremljeni su RTG kabinet ortopanom i RTG za pojedinačno snimanje zuba, Kabinet laboratorije imunohemijskim analizatorom, a Kabinet interne medicine holterom EKG-a.

Osposobljavanje pripadnika Voda za sanitetsku podršku realizovano je i kroz međunarodne oblike saradnje učesćem u misiji "EU NAVFOR ATALANTA" (jedno lice), kao i učesće sedam pripadnika u sklopu BMTF inicijative na vježbi u Republici Srbiji.

Za ishranu pripadnika Vojske i pripadnika oružanih snaga partnerskih država tokom njihovog boravka u Crnoj Gori, pripremljeno je, dostavljeno i podijeljeno 219.783 obroka hrane.

Angažovanjem transportnih kapaciteta Vojske, ukupno je pređeno 1.649.624 kilometara i realizovano 15.712 moto-časova. Utrošeno je 44.227 litara benzina i 243.997 litara eko-dizela.

Tokom 2018. godine održavanje objekata vršeno je u skladu sa odobrenim sredstvima i sklopljenim ugovorima od strane Ministarstva odbrane. Težište je bilo na održavanju objekata u kojima se čuvaju značajna materijalna sredstva (magacini municije, opreme i naoružanja) radioničkih objekata i objekata za smještaj i rad ljudstva.

U okviru investicionog održavanja vojnih objekata realizovan je ugovor o ugradnji dizel-električnog agregata za potrebe Vazduhoplovnog operativnog centra na Vojnom aerodromu "Knjaz Danilo", u iznosu od 33.504,45 €, radi neophodne sertifikacije.

U sklopu redovnog održavanja vojnih objekata, putem trećih lica realizovano je:

- Servisiranje termo-energetskih postrojenja i instalacija na objektima Ministarstva odbrane i Vojske u iznosu od 14.938,84 €, od čega izdvajamo ugradnju novog kotla na čvrsta goriva u Kasarni „Đuro Drašković“ u Kolašinu;
- Servisiranje pokretnih kapija, rampi i pokretnih vrata, u iznosu od 8.000,00 €;
- Servisiranje pumpi za vodu, u iznosu od 6.000,00 €;
- Servisiranje hlorinatora i popuna hlorom postrojenja na Vojnom aerodromu „Knjaz Danilo“ u Podgorici, u iznosu od 11.737,00 €;
- Ispitivanje i opravka gromobranskih instalacija na objektima Ministarstva odbrane i Vojske, u iznosu od 14.000,00 €.

Redovno i pravovremeno je planirana nabavka i popuna jedinica potrebnim materijalima, energentima i drugim sredstvima i opremom od značaja za borbenu spremnost.

Od važnijih aktivnosti iz domena održavanja naoružanja i ubojnih sredstava izdvajamo sljedeće:

- Izvršen je pregled stanja uzoraka baruta u kontejnerima, uklanjanje uzoraka čije dalje čuvanje nije potrebno i izuzimanje 88 uzoraka baruta, iz kolekcije baruta u Vojnom objektu „Sasovići“, radi ispitivanja;
- Izvršen je kontrolno-tehnički pregled ubojnih sredstava koja se čuvaju u Vojnim objektima „Sasovići“ i „Pristan“;
- Izvršeno je kontrolno ispitivanje manevarske municije 7,62x39 mm za automatsku pušku M70 i manevarske municije 7,62x54 mm za mitraljez M-84;
- Na osnovu rezultata sa kontrolno-tehničkih gađanja i kontrolnih ispitivanja data je preporuka jedinicama na preduzimanju mjera za sprečavanje vanrednih događaja.

Održavanje naoružanja i vojne opreme sa kojima raspolažu kopnene snage vršio je težišno Logistički bataljon. Održavanje vazduhoplova vršilo je Vazduhoplovstvo Vojske i specijalizovana preduzeća iz Republike Srbije, Bosne i Hercegovine i Češke Republike sa kojima je Ministarstvo odbrane sklopilo ugovor. U toku 2018. godine tekuće održavanje plovinih objekata i opreme vršila je Mornarica Vojske sopstvenim kapacitetima.

Što se tiče vazduhoplovno-tehničke podrške realizovani su sljedeći zadaci:

- Na C2 pregledu i modernizaciji nalaze se dva helikoptera tipa Gazela (Hi-42 i HN-45M) u Banja Luci, Bosna i Hercegovina. Vrijednost ugovorenih radova je 350.000,00 €;
- Izvršena je nabavka rezervnih djelova u vrijednosti od 100.000,00 € i ugovorena je opravka i remont rezervnih djelova i komponenti vazduhoplova u vrijednosti od 100.000,00 €;
- Izvršena je modernizacija plovidbenosti aviona „Cesna“ 421B u vrijednosti od 209.440,00 €.

Tokom 2018. godine, Mornarica Vojske je preduzela mjere na osposobljavanju plovih sredstava za patrolne zadatke, sa težištem na sljedećem:

- Remontni radovi na konverziji Raketne topovnjače RTOP-405 u Patrolni brod P-105 (III faza Ugovora);
- Izvršeno je dokovanje ronilačke barkase BRM-85 na molu Pristan.

Tokom 2018. godine, Vojska je nastavila sa adekvatnom logističkom podrškom snaga angažovanih u međunarodnim misijama i operacijama.

Veliki izazov za Vojsku bila je priprema za angažovanje naših pripadnika u novim misijama i operacijama, kao što su misija „Pojačano istureno prisustvo-eFP“ u Letoniji i misija KFOR na Republici Kosovu, kao i priprema i upućivanje na vježbu „Trident Juncture 18“.

I pored poteškoća i izazova koji su se javili prilikom pružanja logističke podrške pripadnicima Vojske u naprijed navedenim međunarodnim misijama i operacijama, isti su bili pravovremeno opremljeni potrebnim naoružanjem i vojnom opremom, koja je pružila neophodnu zaštitu života i zdravlja ljudstva i obezbijedila uspješno izvršenje dodijeljenih zadataka.

U sklopu podrške civilnim institucijama u kriznim situacijama kao prevencija, u jedinicama Vojske su formirani timovi i ekipe za pomoć civilnim strukturama u slučaju sniježnih nepogoda, poplava, požara i drugo. Za navedeno ljudstvo su opredijeljena odgovarajuća pokretna sredstva, ista su raspoređena po vojnim objektima i u gotovosti su za eventualno izvršenje zadatka.

Kroz segment zaštite na radu, zaštite životne sredine i zaštite od požara tokom prethodne godine realizovan je veliki broj aktivnosti, sa težištem na zaštiti od požara tokom ljetnjeg perioda. U periodu april-septembar 2018. godine na gašenju požara bilo je angažovano 28 pripadnika sa pratećim sredstvima na više lokacija, kao i vojni helikopteri. U cilju zaštite životne sredine angažovano je specijalizovano plovno sredstvo ECO-1 na sanaciji-sprečavanju izlivanja opasnih materija u akvatorijumu Risanskog zaliva. Takođe, sprovedene su preventivne mjere na suzbijanju štetnog organizma „*Rhynchophorus fenugines*“ (Oliver) koji je napao stabla palmi u krugu vojnih objekta.

U cilju podizanja kvaliteta zaštite na radu, zaštite životne sredine i zaštite od požara tokom godine je realizovano nekoliko nabavki i ugovora o uslugama u vrijednosti oko 80.575,11 €, a posebno ističemo Ugovor za usluge prikupljanja i neutralizacije opasnih materija.

Medicinska podrška snaga koje se upućuju u međunarodne misije i operacije vršena je u Vodu sanitetske podrške, civilnim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori i sanitetskim jedinicama stranih oružanih snaga u zonama operacija. Priprema ljudstva za međunarodne misije i operacije obuhvatala je: vakcinisanje; stomatološke pripreme; sistematske preglede u cilju utvrđivanja zdravstvene sposobnosti pripadnika Vojske za upućivanje u misije i operacije; psihološke pripreme pripadnika Vojske i njihovih porodica; kao i medicinsku podršku u slučaju povređivanja ljudstva tokom obuke za međunarodne misije i operacije. Potrebna vakcinisanja izvršena su na osnovu preporuka Instituta za javno zdravlje. Zdravstvena zaštita lica za vrijeme boravka u misiji, uređena je međunarodnim ugovorima.

2.3. Rješavanje viškova naoružanja, ubojnih sredstava i drugih pokretnih sredstava

Neutralizacija viškova ubojnih sredstava

U 2018. godini uništeno je ukupno 180,90 tona viškova ubojnih sredstava:

- Program za demilitarizaciju (MONDEM program): Preko programa za demilitarizaciju (MONDEM program), u 2018. godini, u okviru III₉ faze izvršena je neutralizacija 87,18 tona ubojnih sredstava (Pregled broj 1). Do sada je u okviru ovog programa ukupno neutralisano 1.805,32 tone ubojnih sredstava i 825 komada raznog zastarjelog naoružanja.

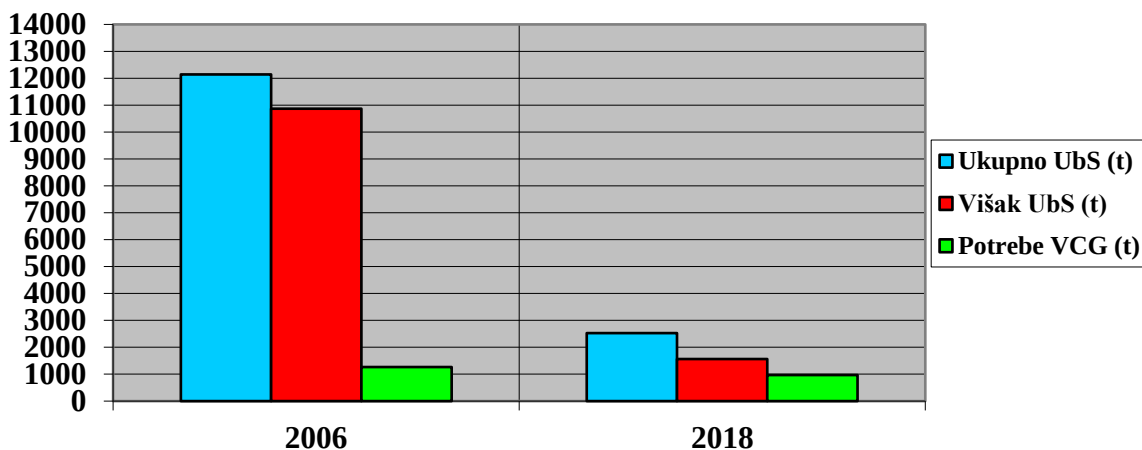

Ronilačka barkasa BRM-85

- NATO Fond povjerenja: U okviru NATO Fonda povjerenja kroz Ugovor koji je NSPA agencija sklopila sa privrednim društvom „Poliex” Berane, u toku 2018. godine izvršena je neutralizacija 93,72 tone viškova ubojnih sredstava (Pregled broj 2). Do sada je u okviru ovog programa ukupno neutralisano 129,32 tone ubojnih sredstava, od planiranih 454,32 tone. Za preostalu količinu raspisan je međunarodni tender i u toku je potpisivanje ugovora sa najpovoljnijim ponuđačem.

U skladištima Vojske sada ima oko 2.532,25 tona ubojnih sredstava. Od toga potrebe Vojske su oko 972,10 tona, dok je 1.560,15 tona u višku.

Od 2006. godine do danas, viškovi ubojnih sredstava su smanjeni za 9.715,85 tona. Rješavanje viškova biće nastavljeno i u narednom periodu.

Uporedni pregled stanja ubojnih sredstava u Vojski u tonama

Prodaja viškova naoružanja, ubojnih sredstava i drugih pokretnih sredstava

U toku 2018. godine nije vršena prodaja naoružanja i ubojnih sredstava, niti je bilo preuzimanja naoružanja i ubojnih sredstava od strane komisionara i kupaca po ranije zaključenim ugovorima. U vojnim objektima ima 6.648 komada naoružanja i 739,05 tona ubojnih sredstava koja su prodana, a još uvijek nijesu preuzeta.

U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 07-3954 od 06.09.2018. godine, Ministarstvo odbrane je sprovedo postupak prodaje suvišnih plovnih objekata, opreme i rezervnih djelova od plovnih objekata i radioničke opreme. Na prodaju je bilo ponuđeno 28 stavki plovnih objekata, opreme i rezervnih djelova od plovnih objekata i radioničke opreme. Prodane su dvije stavke u vrijednosti od 3.961,00 € (Pregled broj 3).

U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore, izvršena je tenderska prodaja neupotrebljivih-otpadnih vozila. Po ugovoru koji je Ministarstvo odbrane sklopilo sa preduzećem „Štit Company” d.o.o. Nikšić, u periodu jul-septembar 2018. godine, prodana su ukupno 144 vozila u iznosu od 202.308,00 €.

U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore, izvršena je tenderska prodaja dotrajalih sredstava i proizvoda razne namjene (metalne i druge sirovine). Shodno ugovoru koji je Ministarstvo odbrane sklopilo sa preduzećem „Štit Company” d.o.o. Nikšić u oktobru 2018. godine, nakon prodaje tih sredstava koja se očekuje u 2019. godini, očekuje se prihod od 113.519,00 €.

Pregled broj 1

PREGLED
uništenih ubojnih sredstava po programu MONDEM u 2018. godini

Red. br.	NAZIV UBOJNOG SREDSTVA	Količina (kom)	Napomena
1	Metak 30 mm TOG za PA top M53/59	29.475	
2	Metak 76,2 mm za brodski top AK-276	2.011	
3	Barutno punjenje za CAB-50	8.280	
Zaključno sa rednim brojem 3 (tri)			

Pregled broj 2

PREGLED
uništenih ubojnih sredstava preko NATO TRUST fonda u 2018. godini

Red. br.	NAZIV UBOJNOG SREDSTVA	Količina (kom)	Napomena
1	Bomba, avio fotografska, FOTAB-100-50P	96	
2	Bomba raketna „DURANBAL“	110	
3	Raketa AGM-65B, vođena kumulativna „MAVERIK“	43	
4	Indukciona na dnu ležeća mina, GMI 100 „ROKAN“	100	
Zaključno sa rednim brojem 4 (četiri)			

Pregled broj 3

PREGLED
ostvarenih prihoda prodajom naoružanja i vojne opreme u 2018. godini

R. br.	Naziv sredstva	Prodato privrednom društvu/fizičkom licu	Količina (kom)	Jed. cijena (€)	Cijena (€)	Plaćeno (€)	Provizija (€)	Napomena
1	Brodski gasni motor M8G-gasna turbina	„Cezar Montenegro“ Nikšić	1	3.011	3.011	3.011		
2	Tip motora B-534, fab. broj 6540, snaga 80 kW	„Aleksandar Stojanović“ Podgorica	1	950	950	950		
U K U P N O				3.961	3.961	3.961		

3. ZAŠTITA LICA, OBJEKATA I TAJNIH PODATAKA

U toku 2018. godine, u Vojsci su planski i organizovano preduzimane mjere i aktivnosti za prevenciju i suzbijanje pojava koje ugrožavaju pripadnike Vojske, vojne objekte i vojnu opremu. Težište u radu je bilo preduzimanje mjera zaštite pripadnika Vojske u međunarodnim misijama i operacijama, kao i na ostalim aktivnostima u inostranstvu.

3.1. Zaštita lica i objekata

Kvalitetnim planiranjem, organizacijom i primjenom mjera bezbjednosti, dosljednom realizacijom kontrole na svim nivoima i drugim preventivnim mjerama, stanje bezbjednosti u Vojsci tokom 2018. godine je bilo na zahtijevanom nivou.

Realizacijom stručno-specijalističkih programa obuke u zemlji i inostranstvu, kao i kroz saradnju sa Odjeljenjem za vojno-obavještajne i bezbjednosne poslove Ministarstva odbrane, Direkcijom za zaštitu tajnih podataka i Upravom policije, unaprijeđene su sposobnosti pripadnika Vojske za zaštitu snaga i primjenu mjera bezbjednosti.

U okviru preventivnog djelovanja tokom godine je realizovano 414 priprema pripadnika Vojske za odlazak na službeno putovanja u inostranstvo i debriefinga po povratku sa putovanja. Po privatnom osnovu u inostranstvo je putovalo 952 lica u službi u Vojsci. Realizovano je 49 kontrola vojnog reda i discipline, 92 kontrole vojnog saobraćaja i izvršen pregled 131 objekta, 71 vozila i 31.682 predmeta.

Zbog kršenja saobraćajnih propisa podnijeto je šest saobraćajnih prijava protiv lica u službi u Vojsci, što je za dvije više u odnosu na prethodnu godinu. Evidentirano je osam saobraćajnih nezgoda u kojima su učestvovala vojna motorna vozila, koje su bile bez težih posljedica i sa neznatnom materijalnom štetom. Iz oblasti suzbijanja kriminaliteta vojna policija je radila na 68 predmeta, što je za 33,33 % više nego u 2017. godini. Izvršen je 21 uviđaj, što je 23,80% više nego u 2017. godini, a sa 156 lica su obavljani informativni razgovori. Podnijete su dvije krivične prijave protiv lica u službi u Vojsci, čije raspravljanje je u toku pred nadležnim organima. Analizom je utvrđeno da rast broja predmeta u odnosu na prošli izvještajni period predstavljaju događaji koji se odnose na nedolično ponašanje pripadnika Vojske van vojnih objekata, kao i neovlašćeni pristupi vojnim objektima od strane neovlašćenih lica.

Primjenom mjera fizičkog i tehničkog obezbjeđenja uspješno su obezbjeđivana štićena lica i objekti u skladu sa Odlukom o određivanju vojnih objekata i lica koja obezbjeđuje vojna policija. Pripadnici vojne policije obezbjeđivali su i strane vojne delegacije, kao i posebne Transporte angažovanjem 215 patrola.

U toku 2018. godine urađene su procjene ugroženosti svih vojnih objekata čije obezbjeđenje je u nadležnosti Vojske. Sistem obezbjeđenja vojnih objekata i dalje karakteriše velika disperzovanost istih i veliki obim angažovanja ljudstva na zadacima obezbjeđenja tih objekata. U toku 2018. godine, Vojska je stalnim angažovanjem obezbjeđivala 24 vojna objekta, a povremenim obilascima 20 objekata, za šta je neprekidno angažovano od 154 do 163 lica dnevno. Angažovanje na unutrašnjoj službi predstavlja značajno opterećenje, imajući u vidu ukupnu popunu Vojske i procenat angažovanja ljudstva na tim objektima. Sredstva tehničke zaštite nijesu zastupljena u dovoljnoj mjeri, tako da je njihova primjena ograničena na skladišta ubojnih sredstava i objekte gdje se čuvaju tajni podaci.

3.2. Zaštita tajnih podataka

Zaštita tajnih podataka u Vojsci vršena je u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka i podzakonskim aktima kojima je uređena ova oblast. Kontinuirano se realizuje obuka iz oblasti zaštite tajnih podataka sa svim licima za koje se pokreće postupak za izdavanje dozvole za pristup tajnim podacima. U toku 2018. godine pokrenuto je 134 postupka za produžetak i izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima za pripadnike Vojske.

Tokom 2018. godine nije bilo slučajeva ugrožavanja, niti oticanja tajnih podataka kao ni propusta u evidentiranju, rukovanju i postupanju sa istima.

4. OBUKA, OBRAZOVANJE I STRUČNO USAVRŠAVANJE KADRA

Obuka, obrazovanje i usavršavanje pripadnika Vojske djelovi su jedinstvenog procesa vojno-stručnog osposobljavanja za dostizanje zahtijevanih sposobnosti za izvršavanje dodijeljenih misija i zadataka.

4.1. Obuka pripadnika Vojske

Obuka u 2018. godini je planirana, organizovana i realizovana na osnovu Doktrine obuke Vojske, Uputstva za upravljanje obukom, Instrukcije za obuku Vojske za 2018. godinu, Smjernica za obuku jedinica Vojske za 2018. godinu, planova bilateralne vojne saradnje i naredjenja načelnika Generalštaba Vojske.

Težišni zadaci bili su održavanje i razvijanje sposobnosti za:

- Učešće u međunarodnim misijama i operacijama;
- Odbranu Crne Gore;
- Podršku civilnim institucijama u kriznim situacijama izazvanim poplavama i požarima, terorističkim djelovanjem i prekomjernim prilivom izbjeglica.

Pored navedenih zadataka bitno je napomenuti i druge zadatke koji su usmjeravali proces obuke, a odnose se na: osposobljavanje deklariranih jedinica, njihovu pripremu za ocjenjivanje u skladu sa Planom ocjenjivanja u 2018. godini i ocjenjivanje na nacionalnom nivou po CREVAL, karijerne kurseve, te specijalističko i stručno usavršavanje i izučavanje stranih jezika u zemlji i inostranstvu.

Individualna obuka i obuka jedinica do nivoa odjeljenja realizovana je u odgovornosti podoficirskog lanca podrške sa ciljem osposobljavanja pojedinaca za obavljanje dužnosti na formacijskim mjestima.

U ukupnom broju realizovanih sadržaja obučavanja vatrena obuka imala je značajan udio. Gađanja su realizovana u skladu sa važećim Uputstvom i programom gađanja iz pješadijskog naoružanja, a dio vatrene obuke je realizovan i kroz takmičenja u streljaštvu u Vojsci, zatim na državnim i međunarodnim takmičenjima u Crnoj Gori. Pješadijski bataljon je realizovao na poligonu „Krivolak“ u Republici Sjevernoj Makedoniji bojevo gađanje iz haubica H122 mm D-30J i na poligonu „Babadag“ u Rumuniji u okviru vježbe „Platinum Lion“ bojevo gađanje iz minobacača 82 mm. U cilju iznalaženja adekvatnog poligona za gađanja naoružanjem velikog kalibra, Vojska je tokom 2018. godine realizovala pripreme i izradila predlog za formiranje Poligona „Sinjajevina“ gdje bi se vršila artiljerijska gađanja i drugi oblici obuke, koje u dosadašnjem periodu nijesu mogli da se realizuju zbog nedostatka adekvatnog poligona za obuku i vježbe.

Sa predstavnicima Ministarstva odbrane Republike Austrije, u toku 2018. godine, realizovane su i intenzivirane aktivnosti na formiranju Regionalnog centra za planinsko ratovanje u Kolašinu, za zajedničku obuku i vježbe iz oblasti planinskog ratovanja na taktičkom nivou (odeljenje, vod, četa), a u okviru kojeg bi se nalazio i pomenuti Poligon „Sinjajevina“.

U Centru za obuku realizovani su kursevi engleskog jezika, osnovni podoficirski kurs, napredni vojnički kurs, dvije osnovne obuke za novoprimljene vojnike po ugovoru, od 01.02.2018. do 01.06.2018. za 52 lica i od 01.10.2018. do 30.11.2018. za 59 lica. Nakon završene osnovne obuke, vojnici su nastavili sa stručnim osposobljavanjem za rad na formacijskim dužnostima u jedinicama Vojske. Pored navedenih aktivnosti, realizovani su i različiti oblici individualne obuke, stručnog usavršavanja i osposobljavanja sa ciljem stvaranja potrebnog i kvalitetnog oficirskog i podoficirskog kadra, sposobnog da realizuje zadatke koji su definisani njihovim radnim mjestima.

Implementacija Plana integriteta i Plana rodne ravnopravnosti sprovedena je uz puno angažovanje instruktora iz Ministarstva odbrane i Vojske, dok je obuka iz oblasti „Trgovina ljudima“ realizovana u saradnji sa Kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima.

Podizanje nivoa fizičkih sposobnosti i razvijanje svijesti o važnosti fizičkog vježbanja, kako za potrebe profesionalnog angažovanja i razvoja, tako i za unapređenje ukupnog zdravstvenog stanja svakog pojedinca, bio je jedan od prioriteta individualne obuke na svim nivoima komandovanja. U skladu sa tim, donešeno je Uputstvo za fizičku obuku u Vojski Crne Gore, br. 808-12/42/18-2 od 11.01.2018. godine čime je stavljeno van snage Uputstvo za fizičku obuku u Vojski Jugoslavije koje do sada korišćeno za realizaciju fizičke obuke u Vojsci.

Učešćem pripadnika Vojske na sportskim takmičenjima i manifestacijama u zemlji i inostranstvu unaprijeđena je sportska saradnja i stvoreni su uslovi za mjerenje dostignutih sportskih sposobnosti. Vojska je u maju 2018. godine uspješno organizovala međunarodni turnir u futsalu na kojem je učestvovalo 90 lica iz šest država.

Problemi u realizaciji svih vidova obuke:

- Odsutnost pripadnika sa obuke zbog brojnih angažovanja na vanplanskim zadacima i opterećenost angažovanjem na vršenju unutrašnje službe;
- Nepovoljna starosna struktura i sporo znavljanje kadra;
- Nedostatak poligona za obuku i opterećenost Strelišta „Danilovgrad“;
- Zastarjelost trenažera za obuku, sredstava, uređaja i sistema.

Godina realizacije	Vrsta aktivnosti	Inostranstvo		Crna Gora		Ukupno	
		Aktivnost	Učesnika	Aktivnost	Učesnika	Aktivnost	Učesnika
2017.	Kursevi	77	123	39	592	116	715
	Seminari	10	14	3	25	13	39
	Ostale aktivnosti (radionice, simpozijumi, obuka)	39	95	39	851	78	946
2018.	Kursevi	64	72	47	554	111	626
	Seminari	2	2	4	10	6	12
	Ostale aktivnosti (radionice, simpozijumi, obuka)	25	47	47	1381	72	1428

Uporedna tabela sa realizovanim aktivnostima po pitanju obuke u Crnoj Gori i inostranstvu u 2017. i 2018. godini

Stručno usavršavanje kadra

Pripadnici Vojske upućivani su na usavršavanje na prestižnim vojnim školama u inostranstvu. Većina programa iz ove oblasti realizovana je u okviru planova bilateralne odbrambene saradnje sa partnerskim državama.

Tokom 2018. godine na usavršavanju u inostranstvu bilo je 23 pripadnika Vojske, dok se 91 pripadnik Vojske usavršavao u zemlji. Pregled pripadnika Vojske upućenih na usavršavanje u inostranstvo prikazan je u prilogu broj 4.

4.2. Učenje stranih jezika

Tokom 2018. godine učenje engleskog jezika realizovano je kroz kratke specijalističke i intenzivne kurseve. Ukupno je bilo 25 kurseva (19 intenzivnih i šest kratkih specijalističkih kurseva) sa ukupno 196 polaznika iz Vojske i Ministarstva odbrane.

U toku godine razmatrala se mogućnost izgradnje kapaciteta za učenje na daljinu (*Distance Learning*), korišćenjem Moodle platforme, kao u svijetu najzastupljenije platforme za učenje na daljinu. Zadatak za narednu godinu je intenziviranje rada i stavljanje u funkciju navedene

platforme. Ovim će se stvoriti dodatni uslovi za unapređenje procesa učenja engleskog jezika u Vojsci.

U cilju osavremenjivanja i unapređenja nastave kroz uvođenje novih metoda za efikasnije učenje engleskog jezika, nastavljeno je sa opremanjem biblioteke Centra za obuku literaturom i realizacijom nastavno-metodičke obuke profesora engleskog jezika u službi u Vojsci u zemlji i inostranstvu.

U dva navrata tokom 2018. godine, Test tim Oružanih snaga Bosne i Hercegovine vršio je testiranje zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci, u cilju verifikacije nivoa poznavanja engleskog jezika. Takođe, u Centru za obuku realizovana su testiranja pripadnika Vojske i MO, u poznavanju engleskog jezika, u cilju učešća u misijama, karijernim školovanjima i na stručnim usavršavanjima.

Testiranja realizovana po programu ALCPT u toku 2018. godine prikazana su u sljedećoj tabeli:

	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Σ
Broj testiranih lica u 2018. god	25	28	43	72	6	65	-	5	60	55	3	43	405
2017. god													477

4.3. Učešće Vojske na vježbama u zemlji i inostranstvu

Vojska je u 2018. godini učestvovala na 19 međunarodnih vježbi sa ciljem unapređenja procesa donošenja vojnih odluka na četnom i bataljonskom nivou.

Na vježbama u 2018. godini pripadnici Vojske su unaprijedili taktike, tehnike i procedure iz domena izvođenja operacija u urbanoj sredini, upotrebe intervidovskih snaga u uslovima kompleksnih prijetnji, operacija podrške miru i pomorskih operacija.

Učešćem na pripremnim konferencijama za vježbe u 2018. godini, pripadnici Vojske su unaprijedili sposobnosti planiranja međunarodnih vojnih vježbi i operacija.

4.3.1. Vježbe u zemlji

Tokom 2018. godine u Crnoj Gori je planirano i izvedeno više vježbi na svim nivoima komandovanja. Kroz planiranje i realizaciju vježbi razvijano je sadejstvo kopnenih, vazduhoplovnih, mornaričkih snaga i snaga za podršku. Vježbe su poslužile za provjeru efikasnosti usvojenih standarda odbrane i provjeru funkcionalnosti vojne opreme u ekstremnim vremenskim uslovima.

Najznačajnija vježba Vojske u Crnoj Gori je bila „Odlučan odgovor 18“, koja je realizovana je od 11. do 21.09.2018. godine, u okolini Pljevalja, na kojoj je učestvovalo oko 300 pripadnika Vojske i dva strana posmatrača. Cilj vježbe je bio da se izvrši ocjenjivanje 2. pješadijske čete, Odjeljenja hemijsko biološko radiološko nuklearne odbrane (HBRNO), Tima za uklanjanje i uništavanje eksplozivnih naprava (EOD - Explosive Ordnance Disposal Team) iz sastava

Sa vježbe „Odlučan odgovor 18“

Pješadijskog bataljona i Odjeljenja vojne policije iz Čete vojne policije u skladu sa NATO programom za ocjenjivanje kopnenih snaga (CREVAL).

Osim pomenutog, stekao se uvid u opremljenost, poznavanje tehnika, taktika i procedura deklariranih snaga i sposobnost sadejstva pješadijskih, HBRN, EOD, VP, vazduhoplovnih, logističkih snaga i elemenata veze.

4.3.2. Vježbe u inostranstvu

Pripadnici Vojske su učestvovali na 19 međunarodnih vježbi zemalja članica NATO i Partnerstva za mir, koje su realizovane na vojnim poligonima Republike Albanije, Republike Bugarske, Republike Grčke, Republike Hrvatske, Kraljevine Norveške, Savezne Republike Njemačke, Poljske, Republike Slovenije, Litvanije, Republike Kosovo i Republike Srbije. U prilogu broj 5 dat je pregled realizovanih vježbi u inostranstvu.

Učešćem na ovim vježbama, na pozicijama štabnih elemenata, pripadnici Vojske su osposobljavani za rad u međunarodnim komandama, dok su jedinice Vojske uvježbavale izvršavanje namjenskih zadataka u sastavu međunarodnih taktičkih i operativnih jedinica.

Na vježbama, pored borbenih sposobnosti, uvježbavane su i provjeravane sposobnosti podrške civilnim institucijama u kriznim situacijama.

Najznačajnije međunarodne vježbe za pripadnike Pješadijskog bataljona, bile su „TRIDENT JUNCTURE 2018“, „PLATINUM LION 2018“ i „COMBINED RESOLVE XI“.

Vježba „TRIDENT JUNCTURE 2018“ je realizovana od 20.10. do 07.11.2018. godine, na više lokacija u Kraljevini Norveškoj. U organizaciji Savezničke komande za transformaciju (*Allied Command Transformation-ACT*), ova vježba je imala za cilj uvježbavanje jedinica i štabnih elemenata u izvršenju zadataka u uslovima kompleksnih prijetnji, u civilnom, vojnom i asimetričnom okruženju i spada u red tzv. „High Visibility“ vježbi na kojoj su učestvovalе skoro sve članice NATO i nekoliko partnerskih zemalja sa oko 50.000 vojnika, uključujući oko 10.000 vozila, 250 vazduhoplova i 65 brodova.

Vježba „TRIDENT JUNCTURE 2018“

Na ovoj za NATO najznačajnijoj vježbi od perioda Hladnog rata je izvršena sertifikacija snaga za brzo reagovanje za 2019. godinu (*NATO Response Force-NRF 2019*). Vojska je na vježbi učestvovala sa 33 pripadnika.

Značaj učešća pripadnika Vojske ogledao se u angažovanju jedinica na terenu i vršenju operacija punog spektra, kao i praćenju procesa NATO donošenja odluka u različitim scenarijima. Tokom vježbe pripadnici Vojske su testirali opremu za boravak na ekstremno hladnim uslovima.

Vježba „PLATINUM LION 2018“ je realizovana od 30.07. do 09.08.2018. godine, u Novom Selu, Republika Bugarska. Na vježbi je učestvovalo 36 pripadnika iz sastava Pješadijskog bataljona. Vježba pripada grupi vježbi u sklopu Crnomorskih rotacionih snaga 18 (*Black Sea Rotation Force 18-BSRF 18*), na kojoj se uvježbavaju taktike, tehnike i procedure vođenja kopnenog ratovanja, a pod pokroviteljstvom Komande Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država u Evropi (US EUCOM), odnosno Komande Marinskog korpusa Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država u Evropi (MARFOR). Vježba je imala za cilj uvježbavanje sadejstva jedinica ranga voda i čete, procesa donošenja vojnih odluka u komandi čete, kao i uvježbavanje procedura za angažovanje ljudstva i sredstava na nivou voda. U okviru vježbe pripadnici Pješadijskog bataljona su izvršili tri gađanja iz minobacača 82 mm sa srednjom ocjenom „odličan“.

Vježba „COMBINED RESOLVE XI“ je realizovana od 26.11. do 13.12.2018. godine, u Hohenfelsu, Savezna Republika Njemačka. Na ovoj međunarodnoj vježbi pripadnika kopnene vojske brigadnog nivoa uvježbavane su taktike, tehnike i procedure vođenja kopnenog ratovanja. Scenario vježbe bazirao se na sprovođenju operacija u multinacionalnoj sredini i implementaciji NATO standardnih operativnih procedura od strane NATO snaga za brzi odgovor. Značaj učešća pripadnika Vojske na vježbi ogledao se u održavanju dostignutog nivoa operativnih sposobnosti pješadijskih sastava i provjeri usvojenih taktika, tehnika i procedura.

Mornarica Vojske nastavila je uvježbavanje ljudstva i plovila kroz *ADRION* inicijativu, učešćem na simulacionoj vježbi „ADRION CAX 2018“ i angažovanjem pučinskog remorkera za rješavanje zadataka na otvorenom moru u okviru vježbe „ADRION LIVEX 2018“, u Republici Albaniji, od 03. do 13.06.2018. godine.

Na vježbi „ADRION LIVEX“ praktično su uvježbavane pomorske procedure u akvatoriji Republike Albanije, na kojoj je učestvovao Pučinski remorker PR-41 sa 19 članova posade.

Pripadnici Čete vojne policije učestvovali su na međunarodnoj vježbi „PLATINUM WOLF 2018“, koja je realizovana od 10. do 22.06.2018. godine, u Vojnoj bazi „Jug“, Republika Srbija. Organizator vježbe je bila Vojska Republike Srbije u saradnji sa US EUCOM. Fokus vježbe je bio na uvježbavanju procedura u upotrebi nesmrtonosnog oružja u operacijama podrške miru, radu u multinacionalnim štabovima, kao i praktičnom radu jedinica tokom sprovođenja operacija civilno-vojne saradnje (CIMIC operacije).

Pripadnici Čete specijalnih snaga su učestvovali na sljedećim vježbama: „SABER JUNCTION 2018“, koja je realizovana od 06. do 30.09.2018. godine, u Hohenfelsu, Savezna Republika Njemačka, „THRACIAN SWORD 2018“, koja je realizovana od 22. do 26.10.2018. godine, na poligonu „Novo Selo“, Republika Bugarska i „RIS 2018“, koja je realizovana od 29.09. do 12.10.2018. godine, u Republici Sloveniji. Cilj vježbi je bio na uvježbavanju izvođenja operacija u urbanoj sredini, rješavanju talačkih situacija, jačanju borbene spremnosti i interakcije specijalnih jedinica, kao i podizanju taktičke interoperabilnosti između savezničkih snaga i snaga partnerskih nacija.

Na vježbi „CWIX 2018“ pripadnici Vojske su provjeravali svoja znanja i uvježbavali pisane NATO procedure, komunikaciju otvorenog i zatvorenog tipa u multinacionalnom okruženju i izvršili pripremu za testiranje opreme za priključenje Crne Gore FMN-u (Federated Mission Networking).

Vježba „ADRIATIC STRIKE 2018“, održana je na nekoliko lokacija u Republici Sloveniji od 03. do 08.06.2018. godine. Tokom vježbe dvije posade helikoptera tipa Gazela H-42/45 su uvježbavale pružanje bliske vazdušne podrške uz angažovanje kopnenih elemenata za navođenje vazduhoplova na metu (*Joint Terminal Attack Controller - JTAC*).

U odnosu na 2017. godinu, povećano je učešće pripadnika Vojske na vježbama u inostranstvu, što je i prikazano na grafikonu „Podaci o broju vježbi i učesnika Vojske u inostranstvu u 2017/2018. godini“.

Učešćem na međunarodnim vojnim vježbama unaprijeđene su sposobnosti komandnog i štabnog osoblja u procesu donošenja vojnih odluka i izradi dokumenata. Rad u međunarodnim komandama omogućio je štabnim oficirima da se bliže upoznaju sa planiranjem i izvođenjem kompleksnih združenih multinacionalnih operacija širokog spektra.

Na vježbama u 2018. godini, pripadnici Vojske su značajno unaprijedili taktike, tehnike i procedure iz domena izvođenja operacija u urbanoj sredini, upotrebe intervidovskih snaga u uslovima kompleksnih prijetnji i u ekstremnim vremenskim uslovima, operacija podrške miru, kao i pomorskih operacija.

Učešćem na pripremnim konferencijama za vježbe u 2018. godini, pripadnici Vojske su unaprijedili sposobnosti planiranja međunarodnih vojnih vježbi i operacija.

Jedinice Vojske su na međunarodnim vojnim vježbama provjerile nivo obučenosti, uporedile sposobnosti sa jedinicama oružanih snaga drugih država i testirale svoju opremu.

U 2019. godini, pripadnici Vojske će nastaviti učešće na međunarodnim vojnim vježbama u cilju daljeg razvoja vojnih sposobnosti za uspješnije izvršavanje dodijeljenih misija, a posebno za efikasnije planiranje zajedničkih aktivnosti i učešća u NATO vođenim operacijama i misijama, kao i jačanja povjerenja i saradnje sa oružanim snagama zemalja Balkana.

5. IMPLEMENTACIJA NATO PROGRAMA

U okviru Programa saradnje sa NATO savezom, nastavljeno je sa realizacijom planiranih aktivnosti iz procesa integrisanja Crne Gore u NATO. Prioritetne aktivnosti u 2018. godini bile su usmjerene na implementaciji aktivnosti iz Plana integracije Crne Gore u NATO za 2018. godinu, implementaciji dodijeljenih paketa ciljeva sposobnosti i integraciji snaga deklariranih kroz ciljeve sposobnosti u snage deklarirane za NATO strukturu snaga. Nastavljena je izrada nove organizacijsko formacijske strukture Vojske i prilagođavanje normativnih i strateških dokumenata misijama i zadacima Vojske.

Kroz planove standardizacije, usvojena je većina NATO standarda za obuku i ocjenjivanje sposobnosti po programima „*ACO Forces Standards*“, koji se od sredine 2017. godine isključivo upotrebljava u procesu obuke i ocjenjivanja deklariranih sastava. Takođe, započet je proces ratifikacije NATO standarda.

Tokom godine, nastavljena je realizacija projekta „Izgradnja integriteta u Ministarstvu odbrane i Vojski“ i implementacija „Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN“, koja tretira savremene bezbjednosne izazove i rodnu ravnopravnost u sistemu odbrane. Nastavljeno je sa upotrebom kapaciteta Programa unapređenja obrazovanja i obuke (*Training and Education Enhancement Programme - TEEP*), u cilju razvijanja individualnih sposobnosti pripadnika Vojske za korišćenje naprednih sistema učenja i usvajanja znanja iz oblasti savremenih vojnih operacija.

5.1. Implementacija ciljeva sposobnosti

Implementacija ciljeva sposobnosti odvija se planski i u značajnoj mjeri, projektovanom dinamikom. U cilju uspostavljanja efikasne organizacije praćenja procesa implementacije ciljeva sposobnosti u Vojski, definisane su nadležnosti za implementaciju pojedinačnih ciljeva, određeni su nosioci implementacije i koordinacioni timovi za praćenje procesa implementacije. Zahtjevi koji proizilaze iz postavljenih ciljeva sposobnosti predstavljaju polaznu osnovu za izradu Planova obučavanja i ocjenjivanja deklariranih sastava, kao i definisanje prioriteta u Planovima opremanja i popune jedinica Vojske. Shodno tome, započet je proces revidiranja doktrinarnih dokumenata (od kojih su najznačajniji Strategija nacionalne bezbjednosti, Strategijski pregled odbrane, Dugoročni plan razvoja odbrane i Strategija odbrane), planova opremanja, kao i postojećih planova

obučavanja, ocjenjivanja i sertifikacije deklariranih snaga. Dalja implementacija ciljeva sposobnosti zavisice u velikoj mjeri od mogućnosti realizacije Plana opremanja, a glavni prioritet biće opremanje jedinica kopnene komponente borbenim oklopnim vozilima. Pored toga, opremanje vazduhoplovne komponente radarom za nadzor vazdušnog prostora, odnosno opremanje pomorske komponente adekvatnim patrolnim brodovima su takođe od posebnog značaja.

Uzimajući u obzir matricu NATO odbrambenog planiranja, Ministarstvo odbrane realizuje četvrtu fazu (*Facilitate Implementation*) odnosno implementira ciljeve sposobnosti u jedinicama Vojske, uz aktivnu NATO podršku i monitoring. Tokom 2018. godine, izvršen je pregled odbrambenih sposobnosti. Nakon realizacije multilateralnih konsultacija u prvoj polovini 2018. godine, data je procjena dostignutog nivoa implementacije dodijeljenog paketa ciljeva sposobnosti, što predstavlja petu završnu fazu pomenutog procesa.

NATO proces odbrambenog planiranja pruža uvid u procese razvoja sposobnosti i planiranja snaga, kako onih deklariranih za kolektivni sistem odbrane, tako i onih opredijeljenih za nacionalne potrebe. Od ključne važnosti za odbrambeno planiranje i planiranje snaga je kreiranje balansa između nacionalnih interesa i NATO ambicija razvoja vojnih sposobnosti, razvoj baze edukovanog kadra za implementaciju procesa NATO odbrambenog planiranja i baze evaluatora za ocjenjivanje deklariranih sastava po programima „*ACO Forces Standards*“. Implementacija ciljeva sposobnosti, posebno dijela koji se odnosi na srednjoročne planove i dugoročna razmatranja ima primaran uticaj na buduće strukturiranje snaga i značajno usmjerava proces transformacije Vojske i reforme u sektoru odbrane.

Tokom ove godine NATO priprema novi paket ciljeva sposobnosti za NATO članice koji će biti na snazi u periodu 2019-2023. godina.

5.2. Implementacija Plana vojne integracije u NATO

Proces integracije Crne Gore u NATO realizovan je kroz implementaciju Plana vojne integracije Crne Gore u NATO. Navedeni dokument, tokom 2018. godine, preimenovan je u Plan integracije Crne Gore u NATO čime se istakla važnost uloge svih državnih subjekata u ispunjavanju zadataka i realizaciji aktivnosti na putu do potpune integracije u NATO. Pomenuti zadaci i aktivnosti su grupisani u šest oblasti integracije: administracija, opremanje, struktura snaga, obuka i vježbe, integrisanje sistema protivvazduhoplovne odbrane u NATO integrisani sistem protivvazduhoplovne i protivrakete odbrane i komunikacijsko-informacioni sistemi.

Za oblasti integracije koje se odnose na administraciju, strukturu snaga, obuku i vježbe Radna grupa za integraciju je procijenila da su gotovo svi zadaci realizovani ili se realizuju u kontinuitetu, odnosno da je dostignut odgovarajući stepen integrisanosti, te da nema potrebe za daljom podrškom i nadzorom od strane NATO. Po tom pitanju će biti izvršene dodatne konsultacije sa nadležnim NATO tijelima tokom 2019. godine, kako bi se donijela konačna procjena o punoj integrisanosti Crne Gore u NATO po istima. Planirane aktivnosti po pojedinim zadacima iz navedenih oblasti, iako se za iste ne zahtijeva podrška od strane NATO, ostaju prikazane u Planu integracija za 2019. godinu, do donošenja konačne procjene, s tim što će pojedine aktivnosti iz oblasti administracija u daljem procesu integracije biti obuhvaćene oblašću opremanje. Kroz oblast opremanje izrađeni su planovi za realizaciju projekata opremanja i modernizacije, sa redefinisanim rokovima za opremanje deklariranih sastava. Ocijenjeno je da su predstavljeni planovi usaglašeni sa zahtjevima definisanim u dodijeljenim paketima ciljeva sposobnosti.

U oblasti integrisanja u NATINAMDS identifikovan je određen broj otvorenih pitanja, za čiju realizaciju je zahtijevana dalja podrška i ekspertiza NATO. Nakon procjene rizika o realizaciji NATO misije zaštite vazdušnog prostora Crne Gore (*Air Policing*) u trenutnim uslovima, biće definisani i eventualni novi zahtjevi u ovoj oblasti procesa integracije. Po ovoj oblasti još su otvorena pitanja usaglašavanja bilateralnih sporazuma za realizaciju misije *Air Policinga* sa

Republikom Italijom i Republikom Grčkom, kao i sporazuma o prekograničnim operacijama sa Republikom Hrvatskom (*Cross Border Operations - CBO*).

U oblasti komunikacijsko-informacioni sistemi (CIS) najvažniji zadaci u narednom periodu odnose se na proširenje NATO zaštićene mreže (NS WAN) na sekundarne korisnike i povezivanje nacionalnih mreža sa NATO mrežama. Za definisanje zahtjeva po navedenim zadacima neophodne su dodatne konsultacije i pregovori sa nadležnim organima NATO. U oblasti odbrane od informatičkih incidenata (*Cyber Defence*) veoma je značajna podrška NATO eksperata radi daljeg razvoja nacionalnih kapaciteta, odnosno usavršavanja timova za odgovor na informatičke incidente (CIRT).

5.3. Implementacija NATO programa za ocjenjivanje borbene spremnosti

NATO programi za ocjenjivanje borbene spremnosti razvijeni su sa ciljem da se ocijeni i verifikuje borbena spremnost jedinica NATO članica deklariranih za kontribuciju sistemu NATO kolektivne odbrane. Crna Gora je započela sa implementacijom ovih programa kroz Koncept operativnih sposobnosti (*Operational Capability Concept Evaluation & Feedback Programme*) 2009. godine, deklariranjem jedne pješadijske čete, a od 2017. godine, nakon dobijanja statusa punopravne članice NATO, nastavila je sa korišćenjem NATO programa za ocjenjivanje borbene spremnosti. U 2018. godini realizovano je ocjenjivanje 2. pješadijske čete u skladu sa Standardom snaga Združene komande za operacije (*Allied Command Operations Forces Standards*) za ocjenjivanje borbene spremnosti kopnenih jedinica (*AFS¹⁴ Vol. VII-CREVAL*).

Na ocjenjivanju realizovanom tokom vježbe „Odlučan odgovor 18“, na kome je pored ocjenjivača iz Vojske, u sastavu ocjenjivačkog tima bilo i šest ocjenjivača i eksperata iz Oružanih snaga Republike Hrvatske, a bilo je monitorisano od strane predstavnika Savezničke komande kopnenih snaga iz Izmira (*Allied Land Command - LANDCOM*), 2. pješadijska četa je ocijenjena ocjenom „borbeno spremna“.

Uporedo sa ocjenjivanjem 2. pješadijske čete, na istoj vježbi, po metodologiji NATO programa za ocjenjivanje kopnenih jedinica (CREVAL), realizovano je ocjenjivanje Odjeljenja HBRN, Odjeljenja EOD i Odjeljenja vojne policije, deklariranih kroz ciljeve sposobnosti za kontribuciju NATO snagama, a koji su takođe ocijenjeni ocjenom „borbeno spreman“.

6. MEĐUNARODNA VOJNA SARADNJA

6.1. Realizacija planova multilateralne saradnje

Generalštab Vojske je definisao prioritete u realizaciji planiranih aktivnosti međunarodne vojne saradnje, u okviru koje je realizovano 546 aktivnosti, sa 3154 učesnika iz Vojske. U odnosu na prošlu godinu (422/3531), uočljivo je povećanje broja aktivnosti, a smanjenje broja učesnika. Razlog tome je povećan broj obaveza nakon pristupanja Crne Gore Sjeverno-atlantskom savezu (NATO) i tendencija uštede sredstava iz budžeta Ministarstva odbrane. Realizacijom planiranih aktivnosti postignuti su značajni rezultati na planu usavršavanja kadra u Vojski.

Težište u realizaciji aktivnosti u okviru međunarodne vojne saradnje bilo je na aktivnostima iz programa saradnje sa NATO saveznicima, ali i aktivnostima iz multilateralne saradnje u okviru regionalnih projekata i inicijativa (A-5, BCHOD, SEDM, ADRION) i aktivnostima iz oblasti bilateralne saradnje. Aktivnim učešćem, Vojska je učinila značajan napredak ka dostizanju zahtijevane interoperabilnosti i napravila još jedan korak na putu ka potpunoj integraciji u evro-atlantske strukture. Osim toga, učešće u međunarodnim mirovnim misijama je imalo značajan doprinos u ukupnom razvoju sposobnosti.

¹⁴ AFS – Standardi snaga Združene komande za operacije (eng. *Allied Command Operations - Forces Standards*).

Vrsta aktivnosti	2018. godina						2017. godina	
	Inostranstvo		Crna Gora		Ukupno		Aktivnost	Učesnika
	Aktivnost	Učesnika	Aktivnost	Učesnika	Aktivnost	Učesnika		
Kursevi	80	114	6	182	86	296	86	283
Seminari	7	8	2	3	9	11	13	39
Konferencije	73	121	9	277	82	398	53	141
Vježbe	24	283	5	475	29	758	20	998
Sastanci	56	77	20	219	76	296	65	211
Posjete	19	39	31	337	50	376	90	724
Usavršavanja	12	12	-	-	12	12	17	18
Radionice	13	21	3	17	16	38	17	49
Simpozijumi	4	6	-	-	4	6	4	5
Ostale aktivnosti	75	449	107	514	182	963	57	1063
Svega	363	1130	183	2024	546	3154	422	3531¹⁵

Uporedni pregled međunarodnih aktivnosti u 2017. i 2018. godini

6.2. Realizacija planova bilateralne saradnje

6.2.1. Saradnja sa Sjedinjenim Američkim Državama

Plan vojno-vojne saradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama je drugačije koncipiran od planova bilateralne saradnje koji se realizuju sa drugim zemljama. Crnoj Gori su Sjedinjene Američke Države ponudile određeni broj aktivnosti, da bi se kasnije, u koordinaciji sa američkom Kancelarijom za odbrambenu saradnju (*ODC - Office for Defense Cooperation*), odabrale aktivnosti čija je realizacija u obostranom interesu.

Sjedinjene Američke Države su podržale i finansirale učešće pripadnika Vojske na raznim vojnim aktivnostima u partnerskim zemljama, poput kurseva, seminara i planskih konferencija sa učešćem na vježbama (Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Bugarska, Republika Hrvatska, Češka Republika, Republika Sjeverna Makedonija, Savezna Republika Njemačka, Republika Srbija i Kraljevina Švedska). U saradnji sa Oružanim snagama Sjedinjenih Američkih Država, a posredstvom američke Kancelarije za odbrambenu saradnju, realizovane su 42 aktivnosti u zemlji i inostranstvu. U oblasti usavršavanja ističemo upućivanje po jednog pripadnika Vojske na: Ratni koledž kopnene vojske, Komandni i Generalštabni koledž kopnene vojske, Vazduhoplovni komandno-štabni koledž, Međunarodni program za primjenu hidrografskih nauka, kapetanski karijerni kursevi i osnovni kursevi za oficire.

Oktobra 2018. godine, pripadnici Mornarice su u saradnji sa Komandom američkim snaga u Evropi (*US EUCOM*), realizovali obuku i vježbu iz oblasti protivmorskog pretraživanja i podvodnog razminiranja. Nakon uspješno realizovane aktivnosti, pripadnici Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država donirali su Mornarici dva plovila – čamce, kako bi nastavili sa daljim unapređenjem sposobnosti.

6.2.2. Saradnja sa državama iz regiona

Vojska Crne Gore je u skladu sa svojim mogućnostima i na osnovu bilateralnih

Fotografija sa Konferencije načelnika generalštabova zemalja Američko-Jadranske povelje

¹⁵ U tabeli su prikazane vrste i broj aktivnosti na kojima su učestvovali pripadnici Vojske tokom 2018. godine, kao i uporedni pregled aktivnosti realizovanih 2017. godine.

sporazuma, kao i preuzetih međunarodnih obaveza, nastavila odličnu saradnju i jačanje međusobnog povjerenja sa svim zemljama u regionu. Sa Republikom Hrvatskom je nastavljen projekat zajedničke preduputne obuke crnogorskog i hrvatskog kontingenta za misiju „Resolute Support“ u Avganistanu, kao i zajedničko učešće u pomenutoj misiji. Mornarica Vojske i dalje aktivno učestvuje u regionalnim aktivnostima u okviru ADRION inicijative. Nastavljeno je školovanje i stručno usavršavanje pripadnika Vojske u zemljama regiona, kao i korišćenje resursa za obuku (Hrvatsko vojno učilište „Petar Zrinski“, Hrvatsko vojno učilište „Dr. Franjo Tuđman“, Vojna akademija „General Mihailo Apostolski“ u Republici Sjevernoj Makedoniji, ABHO centar za obuku u Republici Srbiji, centri za operacije podrške miru u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, te Centar za učenje jezika u Republici Hrvatskoj).

Konferencija načelnika generalštabova zemalja Američko-Jadranske povelje (A-5 CHODs) je održana u Budvi u periodu od 02. do 06.10.2018. godine.

Konferencija načelnika generalštabova zemalja Balkana (Balkan CHODs) je održana u Beogradu u Republici Srbiji u periodu od 22. do 24.05.2018. godine.

6.2.3. Saradnja sa ostalim državama

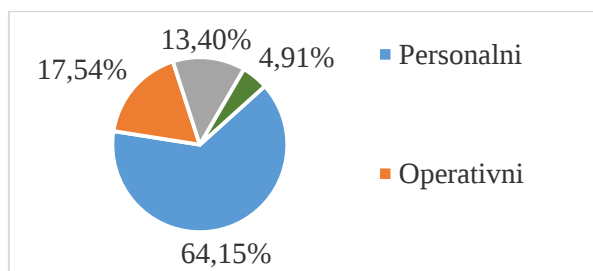
Planovi bilateralne vojne saradnje sa drugim zemljama realizovani su u velikoj mjeri, uz otkazivanje manjeg broja aktivnosti. Najintenzivnija saradnja se odvijala sa pripadnicima oružanih snaga Republike Austrije, Grčke Republike, Savezne Republike Njemačke i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske. Saradnja je obuhvatala: vježbe, konferencije, obuku personala, obuku planinskih i jedinica specijalne namjene, obuku pilota i tehničara, školovanje kadeta na vojnim akademijama, školovanje starješina, kurseve engleskog i drugih stranih jezika, ekspertske razgovore u oblastima odbrambenog planiranja, reagovanja u vanrednim situacijama, obavještajno-bezbjednosnog rada, logistike i infrastrukture, uništavanja viškova naoružanja, vojne sanitetske službe i druge.

Saradnja sa Oružanim snagama Republike Austrije se prevashodno odnosila na izgradnju kapaciteta i sposobnosti za obuku u planinskim uslovima, odnosno usavršavanje određenih vještina pripadnika planinskih jedinica Vojske. Intenzivna saradnja sa Oružanim snagama Republike Grčke realizovala se kroz zajedničke vježbe, obuku pripadnika Vojske u grčkim centrima za obuku, saradnju mornarica i školovanje crnogorskih kadeta na grčkim vojnim akademijama. Saradnja sa Oružanim snagama Savezne Republike Njemačke se primarno odnosila na školovanje kadeta i usavršavanje pripadnika Vojske, logističku i medicinsku podršku u međunarodnim misijama i operacijama. U skladu sa planom bilateralne odbrambene saradnje sa Ujedinjenim Kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske, Vojska je nastavila realizaciju projekta usavršavanja svojih visokih oficira na Kraljevskom koledžu za odbrambene studije u Londonu odnosno Kraljevskom komandno-štabnom koledžu u Šrivenhemu.

7. FINANSIRANJE VOJSKE

Budžetska sredstva po programu Vojska u 2018. godini, uz izvršene izmjene Godišnjeg plana rashoda, iznose 36.072.363,29 €. Realizacija godišnjeg plana rashoda iznosila je 36.642.447,29 €, odnosno 101,58 % u odnosu na ukupno odobrena sredstva (prilog broj 7).

Struktura realizacije godišnjeg plana rashoda predstavljena je po sljedećem:

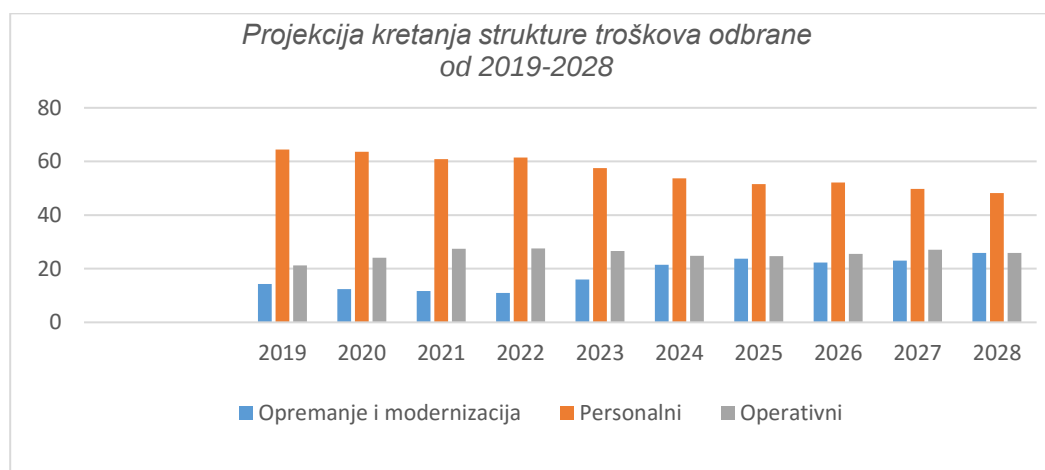

Grafikon 1: Struktura realizacije po grupama izdataka

Uvidom u predstavljenu strukturu, očigledno je da dominiraju personalni izdaci koji za posmatrani period iznose prosječno 64,15 %, za opremanje i modernizaciju (kapitalni) prosječno se izdvajalo 13,40%, dok su operativni izdaci (tekući) iznosili prosječno 17,54%. Otplata obaveza iz prethodnog perioda učestvuje sa 4,91%.

U narednom periodu cilj je obezbjeđenje stabilnog finansiranja odbrambenih troškova i uspostavljanje održive strukture troškova u procentualnom odnosu: 50 % za opremanje i modernizaciju, 30 % za personalne izdatke i 20 % za operativne troškove. Realizacija postojećih projekata i početak realizacije novih, postepeno će mijenjati odnos troškova u smjeru povećanja dostupnih resursa za opremanje i modernizaciju, odnosno postepeni prelazak sa potrošačkog na razvojni budžet.

Struktura troškova u planskom periodu prikazana je na sljedećem grafikonu¹⁶:

Grafikon 2: Projekcija kretanja strukture troškova odbrane (%) od 2019-2028

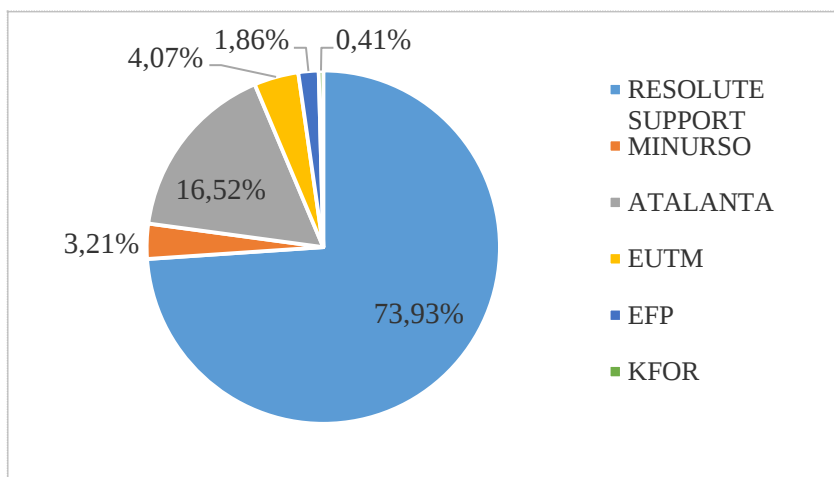
Međutim, pored sredstava iz tekućeg budžeta, shodno članu 6 stav 4 Zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu, odobreno je korišćenje prihoda obezbijeđenih putem prodaje naoružanja i vojne opreme, izdavanja neperspektivnih nepokretnosti i pružanja usluga. Ukupno odobrena sredstva po ovim osnovama iznosila su 3.500.000,00 €. Iako realizacija prihoda nije bila u skladu sa planiranom dinamikom i visinom procijenjenih sredstava, u izvještajnom periodu po osnovu prodaje naoružanja i vojne opreme, odnosno pružanja usluga ostvareno je 428.638,37 € ili 12,25% u odnosu na ukupno odobrena sredstva. Od ostvarenog iznosa utrošeno je 419.036,51 € ili 97,76%. Sredstva su korišćena za finansiranje realizacije partnerskih ciljeva i opremanja Vojske u skladu sa NATO standardima.

Tokom izvještajnog perioda, posebno mjesto imalo je finansiranje aktivnosti Vojske u međunarodnim misijama i operacijama, i to:

- „RESOLUTE SUPPORT“ Avganistan;
- „MINURSO“ Zapadna Sahara;
- „EU NAVFOR – ATALANTA“;
- „EU Training Mission – EUTM“ u Maliju;
- NATO aktivnost „EFP“ Letonija;
- KFOR Republika Kosovo.

Ukupni troškovi učešća pripadnika Vojske u međunarodnim misijama i operacijama iznosili su 1.412.312,28 €. Detaljni pregled troškova u međunarodnim misijama i operacijama dat je u prilogu broj 6. Procentualno učešće troškova po pojedinačnim misijama prikazano je na grafikonu:

¹⁶ Detaljnije vidjeti: Dugoročni plan razvoja odbrane 2019 – 2028. godine, str. 54.

Grafikon 3: Učešće troškova misija

Uslovi za izvršavanje planiranih zadataka bili su značajno povoljniji u odnosu na prethodnu godinu i pozitivno su uticali na realizaciju planiranih aktivnosti, odnosno na realizaciju godišnjeg plana rashoda. Primjera radi, budžetska sredstva po programu Vojska u 2018. godini veća su za 3.355.424,24 € u odnosu na prethodnu godinu. Isplata pripadajućih zarada i naknada, kao i gotovinske isplate posredstvom blagajni jedinica vršene su redovno, što je takođe pozitivno uticalo na standard pripadnika Vojske. Odobrena budžetska sredstva po programu „Vojska“, obezbijedila su finansiranje svih planiranih aktivnosti Vojske u tekućoj godini.

Planirana izdvajanja u narednom periodu i utvrđeni limiti potrošnje dobra su osnova za dostizanje ciljane strukture troškova i stvaranje uslova za značajnija ulaganja u opremanje i modernizaciju Vojske savremenom opremom i naoružanjem. U tom smislu, posebna pažnja biće posvećena sprovođenju odluka usvojenih na samitu NATO u Velsu, koje se odnose na povećanje troškova za odbranu, dostizanjem ciljanog procenta izdvajanja do 2%. Saglasno tome, u periodu od 2019. godine do 2024. godine procenat izdvajanja za odbranu projektovan je sa 1,67% u 2019. godini, do nivoa od 2,00% u 2024. godini. Za period od 2024. godine do 2028. godine predviđeno je zadržavanje nivoa ulaganja od 2,00% BDP-a. Na taj način nastaviće se dalja reforma odbrambenog sistema, s obzirom da će u navedenom periodu projektovani rast BDP-a usloviti povećanje nominalnog iznosa sredstava koja će biti izdvojena za oblast odbrane. Takođe, u planiranom periodu izdvajanje za opremanje i modernizaciju će dostići 20% i više, u skladu sa NATO standardom.

Dugoročni plan razvoja odbrane Crne Gore biće osnova za pripremu prijedloga troškova za odbranu u Budžetu Crne Gore za period od 2019. do 2028. godine. Ministarstvo odbrane će, u saradnji sa Ministarstvom finansija, svake godine pripremiti prijedlog troškova za odbranu u Budžetu Crne Gore, u skladu sa projekcijom koja je data ovim Planom.

S druge strane, pažnja će biti posvećena racionalnom trošenju sredstava iz budžeta, koji će omogućiti nastavak reforme sistema odbrane, modernizaciju Vojske i pridruživanje snaga deklariranih za doprinos NATO-u. Isto tako, naglasak će biti stavljen na nastavak rješavanja i otpisivanja viškova vojne opreme i razvoj novog sistema za materijalno knjigovodstvo i skladišnu evidenciju, kao i na unapređenje pravnih propisa koji regulišu statusna pitanja.

ZAKLJUČAK

U 2018. godini, izgradnja operativnih sposobnosti, implementacija NATO standarda, kao i učešće u međunarodnim mirovnim misijama i operacijama bili su prioriteti Vojske. Na ovaj način pripadnici Vojske dali su svoj doprinos ostvarenju strateških ciljeva Crne Gore – integracije u evropske i evroatlantske organizacije.

Posvećenost ispunjavanju zadataka proisteklih iz misija i integrativnih procesa je bila maksimalna i u skladu sa raspoloživim resursima.

Najznačajnija dostignuća Vojske u 2018. godini bila su:

- Realizacija aktivnosti iz Plana vojne integracije u NATO;
- Realizacija aktivnosti iz planova bilateralne saradnje u cilju implementacije ciljeva sposobnosti i dostizanja zahtijevanog nivoa interoperabilnosti i borbene spremnosti;
- Izrada planova za afilijaciju snaga¹⁷ deklariranih za doprinos NATO-u i usklađivanje sposobnosti deklariranih jedinica Vojske sa zahtjevima jedinica država saveznica u čijem će sastavu biti jedinice Vojske.
- Učešće u međunarodnim misijama i operacijama;
- Unapređenje kapaciteta i sposobnosti snaga angažovanih u izvršavanju nacionalnih odbrambenih zadataka;
- Nastavak intenzivne međunarodne vojne saradnje sa težištem na učešću na međunarodnim vježbama;
- Realizacija vježbe „Odlučan odgovor 18“ i ocjenjivanje borbene spremnosti 2. pješadijske čete, Odjeljenja CBRN, Odjeljenja EOD i Odjeljenja vojne policije;
- Nabavka transportnih helikoptera Bell 412EP/EPI i obuka pilota i letaća za upravljanje istim;
- Nabavka, kroz donaciju SR Njemačke, šest lako oklopljenih vozila;
- Opremanje deklariranih snaga Vojske za učešće u međunarodnim misijama i operacijama u skladu sa zahtjevima koji proističu iz ciljeva sposobnosti;
- Nastavak konverzije Raketne topovnjače „RTOP-405“ u Patrolni brod „P-105“;
- Nastavak razvoja sistema kontrole vazdušnog prostora Crne Gore angažovanjem vazduhoplova država saveznica i razvoj sposobnosti Vazduhoplovnog operativnog centra;
- Obrazovanje kadeta u vojnim školama i usavršavanje profesionalnih vojnih lica u centrima za usavršavanje;
- Nastavak rješavanja viškova vojne opreme i unapređenje skladištenja ubojnih sredstava;
- Nastavak infrastrukturnog uređenja kasarni i poligona u cilju unapređenja obuke.

Izazovi koji opterećuju Vojsku su:

- Nedostatak oklopnih vozila za pješadijske jedinice;
- Nedostatak vojnih poligona u Crnoj Gori, za izvođenje vježbi taktičkih jedinica i gađanja sa oruđima većeg kalibra;
- Viškovi vojne opreme za čije je čuvanje angažovan značajan broj pripadnika Vojske;
- Nepovoljna starosna struktura podoficira Vojske.

Izazovi, rizici i prijetnje sa kojima se Crna Gora suočava u savremenom bezbjednosnom okruženju, kako na nacionalnom nivou tako i kao članica NATO saveza, su transnacionalni, kompleksni i nepredvidivi. Odgovor na njih zahtijeva jačanje širokog spektra sposobnosti neophodnih za uspješnu realizaciju misija i zadataka Vojske u zemlji, ali i za aktivni doprinos sistemu kolektivne bezbjednosti, prvenstveno kroz učešće u misijama i operacijama podrške miru, operacijama odgovora na krize i humanitarnim i drugim međunarodnim aktivnostima pod vođstvom NATO, EU i UN.

U 2019. godini pažnja će biti posvećena prilagođavanju i implementaciji nove organizacijsko-formacijske strukture Vojske, radi ostvarivanja definisanih nivoa ambicija, te

¹⁷ *Afilijacija snaga* predstavlja proces određivanja jedinica Vojske u okviru međunarodnih snaga opredijeljenih za zajedničku odbranu, popune komandi međunarodnih jedinica, zajedničke obuke, te kontrole i ocjenjivanja borbene spremnosti deklariranih jedinica od strane međunarodne komande kojoj je potčinjena

pravovremenom planiranju i predviđanju aktivnosti Vojske iz sve tri misije. Posebna pažnja biće posvećena nastavku reforme sistema odbrane, modernizaciji Vojske i afilijaciji snaga deklariranih za doprinos NATO.

Težišne aktivnosti Vojske u 2019. godini biće:

- Nastavak realizacije aktivnosti iz Plana integracije Crne Gore u NATO;
- Uspostavljanje organizacijsko-formacijske strukture Vojske, na osnovu Odluke organizacijsko-formacijskoj strukturi i veličini Vojske Crne Gore, a u skladu sa operativnim pretpostavkama i sposobnostima potrebnim za realizaciju dodijeljenih misija i zadataka;
- Nastavak unapređenja kapaciteta i sposobnosti snaga angažovanih u izvršavanju nacionalnih odbrambenih zadataka;
- Početak dobrovoljnog služenja vojnog roka;
- Učešće u međunarodnim misijama i operacijama;
- Nastavak intenzivne međunarodne vojne saradnje sa težištem na zemlje regiona;
- Implementacija NATO standarda;
- Nastavak procesa uspostavljanja sistema kontrole vazdušnog prostora Crne Gore;
- Završetak konverzije Raketne topovnjače „RTOP-405“ u Patrolni brod „105“;
- Obrazovanje kadeta u vojnim školama i usavršavanje profesionalnih vojnih lica u centrima za usavršavanje;
- Unapređenje kvaliteta životnog standarda pripadnika Vojske kroz valorizaciju neperspektivne vojne imovine i nastavak rješavanja stambenih potreba pripadnika Vojske preko Stambene zadruge „Obrana“;
- Nastavak rješavanja viškova vojne opreme i unapređenje skladištenja ubojnih sredstava;
- Nastavak infrastrukturnog uređenja kasarni i poligona u cilju unapređenja obuke.

Vojska je dostigla visok stepen operativnih sposobnosti i interoperabilnosti sa snagama saveznika. Uspješan proces integracije u NATO i deklarisanje snaga za buduće angažovanje u međunarodnim misijama i operacijama, pokazatelj su značajnog napora koje je Vojska uložila tokom 2018. godine.

U narednom periodu, u skladu sa obavezama preuzetih sticanjem punopravnog članstva u NATO Vojska će u skladu sa realnim ekonomskim mogućnostima, obezbijediti razvoj vojnih sposobnosti predviđenih za doprinos kolektivnom sistemu bezbjednosti, ne zanemarujući razvoj vojnih sposobnosti namijenjenih isključivo za nacionalne potrebe. Poseban izazov će predstavljati afilijacija jedinica Vojske u okviru međunarodnih snaga.

Vojska će nastaviti da razvija, osposobljava i planski angažuje svoje snage i sredstva u cilju jačanja državnih kapaciteta za integrisani odgovor na krizne situacije u miru. Jedinice Vojske će se angažovati u podršci civilnim institucijama radi reagovanja u situacijama definisanim zakonom i misijama Vojske.

Težište obuke biće na dostizanju NATO ciljeva sposobnosti i osposobljavanju snaga koje se upućuju u međunarodne misije, operacije i druge međunarodne aktivnosti.

Dostizanje vojne sposobnosti za zajedničko vođenje operacija sa oružanim snagama zemalja saveznica zahtijeva dodatno prilagođavanje administrativnih, operativnih i materijalnih kapaciteta. Opremanje deklariranih pješadijskih četa lakim oklopnim vozilima, sa pratećim naoružanjem, borbenim sredstvima i sistemima, je prioritet najvišeg nivoa kako bi kopnene snage dostigle zahtijevani nivo sposobnosti razmještaja, manevra, vatrene moći, mobilnosti, zaštite a time i zahtijevani nivo interoperabilnosti za učešće u punom spektru operacija pod vođstvom NATO.

Realizacijom navedenih prioriteta u radu, tokom 2019. godine, uz odgovarajuću stručnu i materijalnu podršku saveznika, Vojska će nastaviti sa razvojem sposobnosti, kako bi uspješno odgovorila izazovima i preuzetim međunarodnim obavezama, u skladu sa Ustavom i zakonima.

PRILOZI

- Prilog broj 1: Pregled kadeta na obrazovanju na vojnim akademijama
- Prilog broj 2: Pregled opremanja jedinica Vojske ključnom opremom
- Prilog broj 3: Pregled učešća pripadnika Vojske na sportskim takmičenjima
- Prilog broj 4: Pregled lica na usavršavanju u inostranstvu
- Prilog broj 5: Pregled realizovanih vježbi u inostranstvu
- Prilog broj 6: Pregled troškova za učešće u međunarodnim misijama i operacijama
- Prilog broj 7: Pregled realizacije Godišnjeg plana rashoda

Prilog broj 1

PREGLED KADETA NA OBRAZOVANJU NA VOJNIM AKADEMIJAMA

R. br	Država	Vojna akademija	Godina	Ime	Prezime	Smjer	Specijalnost	Završetak
1	Republika Grčka	Vazduhoplovna vojna akademija	4	MIHAILO	KOVAČEVIĆ	Avijacija	Pilot	2019.
2			4	VELJKO	MICÓVIĆ	Tehnički smjer	Inženjer vazduhoplovstva - mašinstvo	2019.
3			3	MARKO	RADOSAVOVIĆ		Elektro-telekomunikacije	2020.
4			2	NIKOLA	ĐUROVIĆ	Avijacija	Pilot	2021.
5			2	DANILO	JOKSIMOVIĆ	Tehnički smjer	Inženjer vazduhoplovstva - mašinstvo mehanika	2021.
6			1	NEMANJA	BURIĆ	Tehnički smjer	Elektro - telekomunikacija	2022.
7			Priprema	FILIP	IKOVIĆ	Avijacija	Pilot	2023.
8			Priprema	LUKA	MEDOJEVIĆ	Tehnički smjer	Vazduhoplov i motor	2023.
9		Pomorska vojna akademija	4	BOJAN	ĐOKIĆ	Tehnički smjer	Inženjer pomorstva - mehatronika, elektronika	2019.
10			4	MILOŠ	KRIVOKAPIĆ	Tehnički smjer	Inženjer pomorstva	2019.
11			2	FILIP	ĆORAC		Oficir palube	2021.
12			Priprema	LUKA	BURIĆ	Pomorstvo	Osnovna specijalnost	2023.
13			Priprema	VUK	ROGOŠIĆ	Tehnički smjer	Veza	2023.
14		Vojna akademija kopnene vojske	4	MILOŠ	USKOKOVIĆ	Pješadija	Oružje	2019.
15			2	MILIVOJE	LONČAR	Pješadija	Oružje	2021.
16	Republika Sjeverna Makedonija	„General Mihailo Apostolski“	4	MILJANA	IVANOIĆ	Kopnena vojska	Inženjerija	2019.
17			4	ANICA	STEVOVIĆ	Kopnena vojska	Veza	2019.
18			4	ANĐELA	BUBANJA	Vazduhoplovstvo	VOJ	2019.
19			4	MILADIN	DAKIĆ	Kopnena vojska	Veza	2019.
20			3	NEMANJA	GAČEVIĆ	Kopnena vojska	Pješadija	2020.
21			3	MARTIN	PANTOVIĆ	Kopnena Vojska	Artiljerija	2020.
22			3	BILJANA	DULOVIĆ	Kopnena vojska	ARJ PVO	2020.

23			2	ANETA	BOŽOVIĆ	Kopnena vojska		2021.
24			2	NIKOLA	MUGOŠA	Kopnena vojska		2021.
25			1	NIKOLINA	PEJOVIĆ	Kopnena vojska		2022.
26			1	MARKO	KRESOJEVIĆ	Kopnena vojska		2022.
27			1	EMIR	KURTANOVIĆ	Kopnena vojska		2022.
28	SAD	Pomorska vojna akademija	4	NIKOLA	PEJOVIĆ		Robotika i automatika	2019.
29		Vojna akademija kopnene vojske	4	NEVENA	NIKOLIĆ		Ekonomija, ruski, sajber	2019.
30	Republika Italija	Vazduhoplovna vojna akademija	3	ANDRIJA	BOŽOVIĆ	Avijacija	Pilot	2020.
31		Vojna akademija kopnene vojske	3	DANILO	LALIĆ	Kopnena vojska	Pješadija	2020.
32			1	ANDELA	ĐURDIĆ	Kopnena vojska	Transport i materijali	2023.
33	Republika Hrvatska	„Dr Franjo Tuđman“	5	PEKO	NIKOLIĆ	Kopnena vojska	Inženjerija	2019.
34			3	MITAR	ŠIMUN	Tehnička služba		2020.
35			2	ĐORĐE	MIJOVIĆ	Tehnička služba		2021.
36			1	VANJA	PAJOVIĆ	Tehnička služba	Vojno inženjerstvo	2022.
37		„Dr Franjo Tuđman“	1	IVAN	KRIVOKAPIĆ	Vojno pomorstvo	Oficir palube	2023.
38			1	VUK	LJEŠKOVIĆ	Vojno pomorstvo	Oficir palube	2023.

Prilog broj 2

PREGLED OPREMANJA JEDINICA VOJSKE ZNAČAJNIJOM OPREMOM

R.br.	Predmet	Vrijednost u €
1.	Tri srednja višenamjenska helikoptera <i>Bell</i>	30.000.000,00
2.	Gumeni čamac sa vanbrodskim motorom za potrebe raketne topovnjače RTOP-405 Mornarice Vojske	58.978,50
3.	Optoelektronska oprema za deklarisanu snagu	86.800,00
4.	Pet snajperskih pušaka <i>Sako TRG M10</i> kal. 338	122.880,00
5.	Vibracioni valjak sa jednim valjkom marke <i>Caterpillar CS54B</i> i hidraulični bager na gusjenicama sa čekićem marke <i>Caterpillar 323F LN</i>	264.998,72
6.	Trostrani kiper sa tri osovine marke <i>Iveco Trakker AD 380T41 6x4 E5</i> i trostrani kiper sa dvije osovine marke <i>Iveco Eurocargo ML 180E25 4x2</i>	231.353,20
7.	Šest lakih oklopnih patrolnih vozila <i>Mercedes-Benz G-Class 280 CDI LAPV 5.4, 4x4, 5 vrata</i>	2.250.000,00
8.	Cisterna za dostavu pitke vode <i>Iveco Eurocargo ML</i>	98.889,12
9.	Vježbovno-terenska uniforma M18	1.260.000,00
10.	Oprema za boravak u ekstremno hladnim uslovima	29.275,81
11.	Opremanje RTG kabineta sa ortopanom i RTG za pojedinačno snimanje zuba, Kabineta laboratorije sa imunohemijskim analizatorom i Kabineta interne medicine sa holterom EKG-a.	133.862,48

Prilog broj 3

PREGLED UČEŠĆA PRIPADNIKA VOJSKE NA SPORTSKIM TAKMIČENJIMA

Takmičenja i manifestacije		Nazivi takmičenja i manifestacija		Broj učesnika	Ukupno učesnika
Sportska takmičenja i manifestacije u Crnoj Gori	Sportska prvenstva u VCG	Sportsko prvenstvo Vojske u streljaštvu (u Kasarni „Milovan Šaranović“ u Danilovgradu)		42	154
		Prvenstvo Vojske u krosu (u Kasarni „Milovan Šaranović“ u Danilovgradu)		28	
		Prvenstvo Vojske u futsalu (u Kasarni „Milovan Šaranović“ u Danilovgradu)		84	
	Sportska takmičenja i manifestacije u Crnoj Gori	Ulične trke	Cetinje	6	150
			Danilovgrad	6	
			Podgorica	3	
		Ostroški polumaraton		4	
		Futsal liga Crne Gore		12	
		Otvoreno prvenstvo Crne Gore u preciznom streljaštvu iz pištolja i revolvera (Bar, Berane, Petnjica, Mojkovac i u Danilovgradu dva takmičenja)		24	
		Otvoreno prvenstvo Crne Gore u preciznom streljaštvu iz pištolja i revolvera u odgovornosti Vojske Crne Gore		60	
		Lovčenski maraton		3	
		Podgorički maraton		10	
		Futsal turnir u Zatonu		10	
		Međunarodni futsal turnir, Kolašin		12	
		Memorijalna takmičenja (na vojnom aerodromu „Knjaz Danilo“)	Fudbalski turnir „Šaki, Obro i Tomo“		
	Memorijalna trka „Mijailo Perišić“		16		
Takmičenja u inostranstvu		Planinska trka Kopaonik, Republika Srbija		5	8
		NATO trka Budimpešta, Mađarska		3	

Prilog broj 4

PREGLED LICA NA USAVRŠAVANJU U INOSTRANSTVU

R. br.	Čin	Prezime	Ime	Vrijeme održavanja	Mjesto usavršavanja	Naziv aktivnosti
1.	bg	Dakić	Dragutin	od 04.09.2017. god. do 30.06.2018. god.	Zagreb, Republika Hrvatska	Generalštabno usavršavanje
2.	puk	Vukadinović	Zoran	od 03.09.2018. god. do 30.06.2019. god.	Zagreb, Republika Hrvatska	Generalštabno usavršavanje
3.	ppuk	Pantović	Aleksandar	od 17.07.2017. god. do 20.07.2018. god.	London, Velika Britanija	Generalštabno usavršavanje
4.	ppuk	Radulović	Željko	od 23.06.2017. god. do 08.06.2018. god.	Carlisle, Pensilvanija, SAD	Generalštabno usavršavanje
5.	ppuk	Blagojević	Bojan	od 30.05.2017. god. do 04.06.2018. god.	Maxwell, Alabama, SAD	Komandno-štabno usavršavanje
6.	kf	Peković	Željko	od 19.02.2018. god. do 20.07.2018. god.	Rim, Republika Italija	Kurs
7.	maj	Popadić	Bojan	od 21.05.2017. god. do 27.07.2018. god.	Srivenhem, Velika Britanija	Komandno-štabno usavršavanje
8.	maj	Vojinović	Saša	od 13.06.2017. god. do 15.06.2018. god.	Fort Laeavenworth, Kansas, SAD	Komandno-štabno usavršavanje
9.	maj	Vlahović	Dražen	od 29.08.2017. god. do 30.06.2018. god.	Zagreb, Republika Hrvatska	Komandno-štabno usavršavanje
10.	maj	Đurićanin	Ilija	od 18.06.2018. god. do 14.06.2019. god.	Fort Laeavenworth, Kansas, SAD	Komandno-štabno usavršavanje
11.	maj	Čogurić	Miladin	od 03.09.2018. god. do 30.06.2019. god.	Zagreb, Republika Hrvatska	Komandno-štabno usavršavanje
12.	kk	Pajović	Goran	od 21.08.2018. god. do 25.07.2019. god.	Šrivenham, Velika Britanija	Komandno-štabno usavršavanje
13.	kk	Glojinja	Branislav	od 21.08.2017. god. do 03.08.2018. god.	Misisipi, SAD	Kurs
14.	kap	Jovan	Šćepanović	od 27.09.2018. god. do 16.11.2018. god.	Fort Huachuc, Arizona, SAD	Kurs

R. br.	Čin	Prezime	Ime	Vrijeme održavanja	Mjesto usavršavanja	Naziv aktivnosti
15.	por	Sijarić	Adnan	od 17.08.2018. god. do 23.01.2019. god.	Fort Skil, Oklahoma, SAD	Kurs za artiljerijske oficire – FA BOLC
16.	por	Čanjak	Radomir	od 16.01.2018. god. do 06.06.2018. god.	Fort Benning, Džordžija, SAD	Kurs za oficira pješadije – BOLC
17.	por	Radončić	Denis	od 28.08.2018. god. do 01.02.2019. god.	Fort Benning, Georgia, SAD	Kurs za oficira pješadije – IBOLC
18.	por	Mićković	Marija	od 21.05.2018. god. do 07.11.2018. god.	Fort Leonard Wood, Missouri, SAD	Kurs za oficira inženjerije – EBOLC
19.	por	Živković	Vukota	od 18.06.2018. god. do 17.01.2019. god.	Fort Benning, SAD	Manevarski kapetanski kurs – MCCC
20.	por	Drakić	Andrija	od 24.09.2018. god. do 19.10.2018. god.	Fort Beningu, Džordžija, SAD	Kurs kvalifikacije specijalnih snaga
21.	por	Drakić	Andrija	od 19.10.2018. god. do 23.05.2019. god.	Fort Braga, Sjeverna Karolina, SAD	Kurs kvalifikacije specijalnih snaga
22.	ppr	Galević	Mladen	od 11.07.2018. god. do 09.11.2018. god.	Fort Gordon, SAD	Kurs za oficira roda veze – SBOLC
23.	ppr	Nikezić	Aleksandar	od 09.09.2018. god. do 09.08.2019. god.	Sandhurst, Velika Britanija	Inicijalna oficirska obuka
24.	zas	Korać	Igor	od 03.09.2018. god. do 30.06.2019. god.	Zagreb, Republika Hrvatska	Visoka podoficirska škola

Prilog broj 5

PREGLED REALIZOVANIH VJEŽBI U ZEMLJI I INOSTRANSTVU

R. br.	Naziv vježbe	Mjesto	Značajnija borbena sredstva	Broj lica	Vrijeme
1.	„MIR 18/1“	Republika Hrvatska	-	22	febr. 2018. g.
2.	„MIR 18/2“	Republika Hrvatska	-	27	jul 2018. g.
3.	„TRIDENT JAGUAR 2018“	Kraljevina Norveška	-	2	maj 2018. g.
4.	„BALKAN RESPONSE 2018“	Republika Srbija	-	25	maj 2018. g.
5.	„EAGLE 6“	Republika Kosovo	-	1	jun 2018. g.
6.	„ADRIATIC STRIKE 2018“	Republika Slovenija	dva helikoptera Ho-42/45 Gazela	12	jun 2018. g.
7.	„ADRION CAX“	Republika Albanija	-	2	jun 2018. g.
8.	„ADRION LIVEX“	Republika Albanija	Pučinski remorker PR-41	19	jun 2018. g.
9.	„PLATINUM WOLF“	Republika Srbija	-	12	jun 2018. g.
10.	„CWIX“	Poljska	-	2	jun 2018. g.
11.	„PLATINUM LION“	Bugarska	-	36	jul-avgust 2018. g.
12.	„SABER JUNCTION 2018“	Savezna republika Njemačka	-	9	septembar 2018. g.
13.	„RIS“	Republika Slovenija	-	4	sept.-oktob. 2018. g.
14.	„MAPLE ARCH“	Litvanija	-	6	oktobar 2018. g.
15.	„THRACIAN SWORD 2018“	Bugarska	-	9	oktobar 2018. g.
16.	„TRIDENT JUNCTURE 18“	Kraljevina Norveška	-	33	oktob.-nov. 2018. g.
17.	„NIRIIS“	Republika Grčka	-	1	novembar 2018. g.
18.	„CYBER COALITION“	Savezna Republika Njemačka	-	2	novembar 2018. g.
19.	„COMBINED RESOLVE XI“	Savezna Republika Njemačka	-	30	nov.-dec. 2018. g.
Ukupno pripadnika Vojske				254	

VJEŽBE U ZEMLJI					
20.	„PASEX“	Bar	PR-41	30	mart 2018. g.
21.	„T-RISE 1/2018“	Bar		4	jun 2018. g.
22.	„JADRAN 2018“	Bar	PR-41, š/b „Jadran“	85	jun 2018. g.
23.	„Odlučan odgovor 2018“	Pljevlja	-	300	septembar 2018. g.
24.	„T-RISE 2/2018“	Bar		10	novembar 2018.g.
Ukupno pripadnika Vojske				429	

Prilog broj 6

TROŠKOVI UČEŠĆA U MEĐUNARODNIM MISIJAMA I OPERACIJAMA

MISIJA „RESOLUTE SUPPORT“			
R. br.	Opis	Iznos	%
1	NOVČANE NAKNADE ZA UČEŠĆE U MISIJI - dnevnice	952,460.00	91.22%
2	OBUKA U INOSTRANSTVU – dnevnice	48,042.93	4.60%
3	OBUKA U CRNOJ GORI - trupne dnevnice	354.00	0.03%
4	TELEKOMUNIKACIONE USLUGE	29,153.06	2.79%
5	TROŠKOVI TRANSPORTA	10,092.99	0.97%
6	OSTALI TROŠKOVI	4,003.43	0.38%
UKUPNO		€ 1,044,106.41	100 %

MISIJA „SAHARA-MINURSO“			
1	NOVČANE NAKNADE ZA UČEŠĆE U MISIJI	43,483.00	95.91%
2	TROŠKOVI TRANSPORTA	1,254.00	2.77%
3	TELEKOMUNIKACIONE USLUGE	600.00	1.32%
UKUPNO		€ 45,337.00	100 %

MISIJA „ATALANTA“			
1	NOVČANE NAKNADE ZA UČEŠĆE U MISIJI	166,310.00	71.30%
2	TROŠKOVI TRANSPORTA	22,737.83	9.75%
3	TROŠKOVI LOGISTIČKE PODRŠKE (Džibuti)	30,670.00	13.15%
4	OSTALI TROŠKOVI LOGISTIČKE PODRŠKE (London)	10,080.00	4.32%
5	TROŠKOVI OBUKE U INOSTRANSTVU	3,459.00	1.48%
UKUPNO		€ 233,256.83	100 %

MISIJA „EUTM MALI“			
1	NOVČANE NAKNADE ZA UČEŠĆE U MISIJI	38,043.00	66.11%
2	NATION BORNE COSTS	14,448.93	25.11%
3	TROŠKOVI TRANSPORTA (PREVOZA)	2,864.29	4.98%
4	TELEKOMUNIKACIONE USLUGE (zakup interneta)	2,192.28	3.81%
UKUPNO		€ 57,548.50	100 %

NATO AKTIVNOST „eFP“ LETONIJA			
1	NOVČANE NAKNADE ZA UČEŠĆE	12,997.60	49.58%
2	SLUŽBENA PUTOVANJA U INOSTRANSTVU	812.82	3.10%
3	OBUKA U INOSTRANSTVU	4,712.76	17.98%
4	TROŠKOVI PREVOZA	3,877.75	14.79%
5	NABAVKA OPREME	1,113.21	4.25%
6	TELEKOMUNIKACIONE USLUGE (zakup interneta)	2,700.00	10.30%
UKUPNO		€ 26,214.14	100 %

MISIJA „KFOR“ REPUBLIKA KOSOVO			
1	NOVČANE NAKNADE ZA UČEŠĆE U MISIJI	5,250.00	89.74%
2	TELEKOMUNIKACIONE USLUGE (zakup interneta)	600.00	10.26%
UKUPNO		€ 5,850.00	100 %

UKUPNO MISIJE 2018.**€ 1,412,312.28**

Prilog broj 7

PREGLED REALIZACIJE GODIŠNJEG PLANA RASHODA

KONTO	NAZIV	Odobreni budžet	Realizovano	4/3
1	2	3	4	5
4111	Neto zarada	11,218,322.86	11,180,724.33	99.66%
4112	Porez na zarade	1,642,882.97	1,629,883.10	99.21%
4113	Doprinosi na teret zaposlenog	4,142,244.50	4,116,095.24	99.37%
4114	Doprinosi na teret poslodavca	3,513,399.16	3,488,815.23	99.30%
4115	Opštinski prirez	226,282.45	223,891.95	98.94%
4122	Stanovanje i OŽ	1,040,000.00	1,025,455.64	98.60%
4123	Naknada za prevoz	170,000.00	162,944.56	95.85%
4124	Jubilarne nagrade	5,000.00	0.00	0.00%
4125	Otpremnine	225,920.00	225,913.93	100.00%
4127	Ostale naknade	1,464,085.00	1,450,972.56	99.10%
	PERSONALNI IZDACI	23,648,136.94	23,504,696.54	99.39%
4131	Administrativni materijal	1,653,000.00	1,652,994.28	100.00%
4131	Prihodi	0.00	0.00	0.00
4132	Materijal za zdravstvenu zaštitu	83,000.00	30,292.62	36.50%
4133	Materijal za posebne namjene	815,000.00	793,412.83	97.35%
4134	Rashodi za energiju	620,000.00	619,937.08	99.99%
4135	Rashodi za gorivo	464,400.00	449,416.36	96.77%
4139	Ostali rashodi za materijal	360,000.00	306,026.40	85.01%
4141	Službena putovanja	255,000.00	253,962.91	99.59%
4142	Reprezentacija	26,000.00	25,546.45	98.26%
4143	Komunikacione usluge	149,300.00	143,083.08	95.84%
4144	Bankarske usluge i neg. kursne razlike	0.00	0.00	0.00
4145	Usluge prevoza	492,000.00	491,883.55	99.98%
4146	Advokatske notarske i pravne usluge	0.00	0.00	0.00
4147	Konsultanske usluge, projekti i studije	82,000.00	64,839.80	79.07%
4148	Usluge stručnog usavršavanja	7,991.00	150.00	1.88%
4149	Ostale usluge	263,122.00	252,153.18	95.83%
4152	Tekuće održavanje građevinskih objekata	80,000.00	62,714.56	78.39%
4153	Tekuće održavanje opreme	493,110.00	491,174.31	99.61%
4161	Kamate	0.00	0.00	0.00%
4171	Zakup objekata	0.00	0.00	0.00%
4172	Zakup opreme	0.00	0.00	0.00%
4181	Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga	0.00	0.00	0.00%
4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	101,960.00	101,950.95	99.99%
4193	Izrada i održavanje softvera	20,000.00	14,062.89	70.31%
4194	Osiguranje	0.00	0.00	0.00%
4195	Kontribucije za članstvo u domaćim i stran.	36,800.00	32,885.56	89.36%
4196	Komunalne naknade	174,000.00	150,934.81	86.74%
4199	Ostalo	90,000.00	87,501.17	97.22%
4314	Transferi nevladinim organizacijama	5,000.00	5,000.00	100.00%
4316	Transferi za jednokratne socijalne pomoći	80,000.00	79,616.91	99.52%
4317	Transferi za lična primanja pripravnika	0.00	0.00	0.00%
4318	Ostali transferi pojedincima	348,176.40	312,317.71	89.70%
4319	Ostali transferi institucijama	10,000.00	6,000.00	60.00%
	TEKUĆI IZDACI	6,709,859.40	6,427,857.41	95.80%
4413	Izdaci za građevinske objekte	287,401.95	287,401.95	100.00%
4415	Izdaci za opremu	3,986,965.00	3,984,018.11	99.93%
4415	Prihodi	0.00		
4416	Izdaci za investiciono održavanje	640,000.00	638,726.18	99.80%
4416	Prihodi	0.00		
	KAPITALNI IZDACI	4,914,366.95	4,910,146.24	99.91%
4513	Pozajmice i krediti pojedincima	0.00	0.00	0.00%
4630	Otplata obaveza iz prethodnih godina	800,000.00	1,799,747.10	224.97%
	SVEGA IZ BUDŽETA	36,072,363.29	36,642,447.29	101.58%